

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**USPEŠNOST ČRPANJA SREDSTEV IZ STRUKTURNIH SKLADOV
EU: KULTURNI CENTER SEMIČ**

Ljubljana, oktober 2011

JURIJ MOVERN

IZJAVA

Študent Movern Jurij izjavljam, da sem avtor tega diplomskega dela, ki sem ga napisal pod mentorstvom doc. dr. Jelene Zorić, in da v skladu s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____ Podpis: _____

KAZALO

UVOD	1
1 REGIONALNA POLITIKA	2
1.1 Regionalna politika Evropske unije	2
1.1.1 Osnovna načela regionalne politike EU	3
1.1.2 Cilji regionalne politike EU	4
1.2 Regionalna politika Slovenije	5
1.2.1 Programski dokumenti	5
1.2.2 Organizacija in izvajanje strukturne politike	7
2 STRUKTURNI SKLADI EU IN KOHEZIJSKI SKLAD	8
2.1 Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR)	9
2.2 Evropski socialni sklad (ESS)	11
2.3 Kohezijski sklad (KS)	12
2.4 Evropska investicijska banka (EIB)	12
3 SPLOŠNA PRAVILA IN POSTOPKI PRI PRIJAVI PROJEKTNE DOKUMENTACIJE ZA PREJEM SREDSTEV IZ STRUKTURNIH SKLADOV	13
3.1 Prijava projekta	14
3.2 Izpolnjevanje prijavnih obrazcev	15
3.2.1 Splošne zahteve	15
3.2.2 Posebne zahteve	15
3.3 Prijavitelji projektov	15
3.4 Upravičenost projektov	16
3.5 Odobritev projektov	16
3.6 Sklenitev pogodbe o sofinanciranju	17
3.7 Izplačila sredstev	17
3.8 Obveznost poročanja in nadzor projekta	17
4 SOFINANCIRANJE IZGRADNJE KULTURNEGA CENTRA (KC) SEMIČ IZ SREDSTEV STRUKTURNIH SKLADOV EVROPSKE UNIJE	18
4.1 Javni razpis za prednostno usmeritev Regionalni razvojni programi	18
4.1.1 Namen in cilji	18
4.1.2 Razpoložljiva sredstva in višina sofinanciranja	19
4.1.3 Upravičenci in prijavitelji	20
4.1.4 Navodila za izdelavo vloge	20
4.2 Investicijski projekt izgradnje Kulturnega centra Semič	20
4.2.1 Namen in cilj investicijskega projekta	20
4.2.2 Investitor	21
4.2.3 Investicijska vrednost projekta	21
4.2.4 Časovni načrt izvedbe	22
4.2.5 Načrt financiranja po virih financiranja v tekočih cenah	22
4.2.6 Ovrednotenje uspešnosti izvedene investicije	23
SKLEP	24
LITERATURA IN VIRI	26

KAZALO SLIK

<i>Slika 1: Struktura programskih dokumentov.....</i>	<i>6</i>
<i>Slika 2: Organizacija in izvajanje kohezijske politike</i>	<i>7</i>
<i>Slika 3: Aktualni podatki o črpanju evropskih sredstev v obdobju 2007-2013.....</i>	<i>9</i>

KAZALO TABEL

<i>Tabela 1: Razpoložljiva sredstva po posameznih operativnih programih za Slovenijo v programskem obdobju 2007-2013</i>	<i>9</i>
<i>Tabela 2: Višina sredstev financiranja iz ESRR za Slovenijo po posameznih operativnih programih, programsko obdobje 2007-2013</i>	<i>10</i>
<i>Tabela 3: Višina sredstev iz ESS in viri financiranja po prednostnih oseh za Slovenijo v obdobju 2007-2013</i>	<i>11</i>
<i>Tabela 4: Viri financiranja iz KS po razvojnih prioritetah v Sloveniji v obdobju 2007-2013.</i>	<i>12</i>
<i>Tabela 5: Dinamika aktivnosti in dejavnost izgradnje KC Semič.....</i>	<i>22</i>
<i>Tabela 6: Viri financiranja izgradnje KC Semič</i>	<i>22</i>

UVOD

Evropska unija (EU) ima že zelo dolgo in bogato zgodovino. Začelo se je že leta 1957 z Rimsko pogodbo, ko je bila ustanovljena Evropska gospodarska skupnost (EGS), ki predstavlja temelj EU. EU pa je bila ustanovljena leta 1992 s Pogodbo o Evropski uniji. Leta 1957 še ni bila predvidena neka posebna oblika pomoči državam članicam za uravnotežen razvoj regij, vendar pa je s pristopom novih držav k povezavi to področje postajalo vedno bolj aktualno, kakor tudi potrebno.

Vsaka evropska država ima po vstopu v EU možnost črpanja sredstev iz strukturnih skladov, prek katerih lahko financira projekte in investicije, ki težijo bodisi k razvoju bodisi k zmanjševanju razlik med regijami oz. državami članicami. Namen obstoja regionalne politike je zmanjševanje razlik v gospodarski razvitosti med regijami v EU oz. omogočanje enakih možnosti razvoja. Strukturni skladi so finančni instrument regionalne politike EU in podpirajo razvoj tistih evropskih regij, ki zaradi različnih vzrokov zaostajajo v razvoju. Njihov cilj je zmanjšati te razlike in ustvariti okolje za enakomeren in uravnotežen razvoj vseh držav in regij EU.

Pravico do črpanja sredstev iz strukturnih skladov je kot polnopravna članica EU s 1. majem 2004 pridobila tudi Slovenija. Slovenija se je morala v začetnih letih po vstopu v EU seznaniti s številnimi postopki in zakonodajo, ki jih je potrebno poznati pri kandidiranju za zgoraj omenjena sredstva. Ta sredstva je izkoristila oz. izkorišča za financiranje številnih projektov, ki pripomorejo h kakovostnejšemu in hkrati hitrejšemu in bolj enakomernemu razvoju.

Cilj diplomske naloge je proučiti regionalno politiko EU in predstaviti njene nosilce, kakor tudi prikazati potrebne postopke pri kandidiranju za pridobitev nepovratnih sredstev EU. Osredotočil se bom predvsem na delovanje strukturnih skladov EU in na postopke dodeljevanja sredstev. Namen dela je na konkretnem primeru izgradnje Kulturnega centra Semič (v nadaljevanju KC Semič) ovrednotiti pomen pridobljenih sredstev iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) pri spodbujanju regionalnega razvoja Slovenije.

Diplomsko nalogo začnjam z analizo regionalne politike EU in Slovenije v programskem obdobju 2007-2013. Temu sledi proučitev strukturnih skladov v aktualni finančni perspektivi s poudarkom na sredstvih, ki so iz zgoraj omenjenih skladov na razpolago Sloveniji. V tretjem poglavju so podani postopki in pravila za kandidiranje in prejem sredstev iz strukturnih skladov. Četrto poglavje je namenjeno analizi konkretnega projekta, sofinanciranega iz kohezijskih sredstev EU, in sicer izgradnji KC Semič. V zadnjem poglavju podajam glavne ugotovitve in sklepne misli.

1 REGIONALNA POLITIKA

Preden podrobneje razdelam samo temo regionalne politike, je potrebno na hitro še razjasniti temeljne pojme, ki se pojavljajo kot sopomenke. Poleg izraza regionalna politika se pogosto uporabljata tudi izraza strukturna in kohezijska politika. Vse tri naštetje politike sodijo v okvir redistributivnih politik EU, ki krepijo socialno in ekonomsko kohezijo (skladnost) EU ter sledijo istim ciljem. Kohezijska politika je skupek politik, ki stremijo h gospodarski, socialni in teritorialni konvergenci na ravni EU. Regionalna politika je usmerjena na konvergenco zaostalih regij. Strukturna politika pa je politika zastavitve in upravljanja s ključnimi mehanizmi, tj. strukturnimi skladi, za doseganje cilja kohezije (Bučar, Karnar, Ciraj & Kajnc, 2007, str. 12). Ker so razlike med pomeni zgoraj omenjenih izrazov zelo majhne, v diplomskem delu enakovredno uporabljam vse tri izraze.

Evropska unija ima 27 držav članic, ki oblikujejo skupnost in notranji trg, in 493 milijonov državljanov. Ekonomske in socialne razlike med 27 državami in njihovimi 271 regijami so zato toliko večje. Razlike v blaginji so velike tako med državami kot v samih državah EU. Najuspešnejše regije po BDP na prebivalca (standard blaginje) so urbane regije – London, Bruselj in Hamburg. Najbogatejša država Luksemburg je več kot sedemkrat bogatejša od najrevnejših novih članic EU Romunije in Bolgarije. Glavni namen regionalne politike EU je zmanjšati razlike v razvitosti med bolj razvitimi, bogatimi regijami, in tistimi revnimi, najmanj razvitimi regijami EU.

1.1 Regionalna politika Evropske unije

Regionalna politika EU je nastala kot odgovor na gospodarske razmere v tedanji Evropski skupnosti (ES). Gospodarska koncentracija v večjih mestih in regijah namreč povzroči socialna neskladja in poglobi razliko med revnimi in bogatimi. Glavni namen regionalne politike EU je le usklajevanje regionalnih politik držav članic in ne vodenje skupne regionalne politike. Politika je neštetokrat razpeta med veliko vlogo državne pomoči v nerazvitih delih Unije in načelom konkurence, h kateremu stremijo najbolj uspešni na skupnem trgu (Ješovnik, 2000, str. 122).

Evropska skupnost se je že od samega začetka zavedala problematičnosti obstoja regionalnih neskladij. Zaradi tega so bili določeni cilji že v začetku posredno določeni, vendar ne tudi natančno definirani v okviru regionalne politike. S posameznimi širitvami pa je regionalna politika postajala čedalje bolj pomembna in neizogibna. Potrebne so bile spremembe. Rezultat je bila Resolucija o regionalni politiki, ki jo je Svet ministrov potrdil leta 1971 (Wostner et al., 2005, str. 31). Naslednja prelomnica, ki je pomembno vplivala prav na regionalno politiko, je bil Pariški vrh leta 1972, kjer so jo razdelili na dva nivoja. Naloga prvega nivoja je postala usklajevanje prizadevanj držav članic. Na drugem nivoju pa je ES ustanovila Evropski sklad za regionalni razvoj in Odbor za regionalno politiko, ki naj bi skupaj zagotovila

izvajanje regionalne politike (Ješovnik, 2000, str. 122). Zelo pomemben je tudi nastanek in razvoj regionalne politike skozi leta in desetletja.¹

V večini držav članic EU obstajajo nacionalne regionalne politike. Vendar še zmeraj obstaja potreba po dodatni regionalni politiki na ravni EU. Štirje razlogi, ki utemeljujejo obstoj regionalne politike na ravni EU so (McDonald & Dearden, 2005, str. 237):

- **argument »finančne usmerjenosti«** pojasnjuje, da relativno revne države članice niso sposobne same reševati svojih regionalnih težav zaradi nezadostnosti virov,
- **argument »prenesenega interesa«** temelji na prepričanju, da bo rešitev regionalnih težav v posamezni državi članici koristna tudi za druge države članice,
- **argument »učinka integracije«** pravi, da koristi integracije niso enakomerno porazdeljene med posameznimi deli EU, zaradi česar je potrebna redistribucija,
- **argument »učinka ostalih politik EU«** govori o tem, da koristi ostalih politik EU niso enakomerno porazdeljene med državami članicami, zato so potrebna nadomestila.

1.1.1 Osnovna načela regionalne politike EU

Regionalna politika v EU temelji na načelu solidarnosti, kar pomeni, da bolj razvite države oziroma regije financirajo razvoj manj razvitih. Delovanje regionalne politike pa je določeno tudi z nekaterimi splošnimi načeli, ki igrajo pomembno vlogo pri načrtovanju programov in porabi sredstev. Ta načela so (Mrak & Rant, 2004, str. 62):

1. **Načelo partnerstva.** Obsega vključevanje regionalnih, mestnih, lokalnih in drugih oblasti, gospodarskih in socialnih partnerjev ter nevladnih organizacij v pripravo, izvajanje, spremljanje in vrednotenje pomoči EU.
2. **Načelo koncentracije.** Sredstva morajo biti usmerjena na tista območja (regije), ki so najmanj razvita in najbolj potrebujejo podporo.
3. **Načelo programiranja.** Bistveni instrument regionalne politike EU predstavljajo večletni programi, namenjeni spodbujanju gospodarskega razvoja regij. Sodelujoči so dolžni z medsebojnim tesnim sodelovanjem oblikovati dosleden in celovit program, ki vsebuje strategijo razvoja z jasnimi prednostnimi nalogami in ukrepi.
4. **Načelo dodatnosti.** Sredstva ne smejo nadomestiti nacionalnih državnih izdatkov, temveč jih dopolnjevati. To pomeni, da morajo države članice na področjih, ki so cilj pomoči, zagotoviti tudi sofinanciranje iz drugih državnih in lokalnih virov.
5. **Načelo subsidiarnosti.** Sredstva posegajo na območja, kjer države članice zaradi teže razvojnih razlik in omejenih finančnih sredstev niso dovolj učinkovite. Skladno s tem ostaja izvajanje programov odgovornost držav članic. Upravljanje na področju nadzora in vrednotenja ter ocenjevanje pa je proporcionalno prispevku EU.
6. **Načelo učinkovitosti.** Države članice so odgovorne za uspešno izvajanje in nadzor porabe sredstev. S tem načelom se prispeva k boljšemu načrtovanju prihodnjih programov in

¹ Podrobnejši zgodovinski pregled regionalne politike EU se nahaja na spletnih straneh Regionalne politike – Info regio (http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/history/index_sl.htm).

izboljšanju načina izvajanja (predvsem spremembe v smeri, ki lahko poenostavijo izvajanje).

1.1.2 Cilji regionalne politike EU

S širitvijo EU so se občutno povečale tudi razvojne razlike med državami članicami. Skladno z novimi razmerami se prilagaja tudi regionalna politika, ki si prizadeva porabiti razpoložljiva sredstva čimbolj ciljno in smotrno, da bi bil njihov vpliv na zmanjšanje razvojnih razlik na ravni EU čim večji. S tem namenom se oblikujejo cilji, ki odražajo prioritete in so hkrati izhodišče za dodeljevanje sredstev (Kobal, 2004, str. 2).

Z reformo strukturnih skladov² in novim finančnim planom za obdobje 2007-2013 je evropska politika definirala tri vrste problematičnih regij, ki so zajete v enem od treh glavnih ciljev. Ti so temelj za razdelitev sredstev iz strukturnih skladov (Wostner et al., 2005, str. 30). Cilji regionalne politike EU za zgoraj omenjeno obdobje 2007-2013 so (Evropska komisija, 2008b):

- **Cilj 1: Konvergenca.** Strukturni skladi naj bi spodbujali razvoj najmanj razvitih regij in njihovih gospodarskih dejavnosti preko zagotavljanja osnovne infrastrukture in hkrati dvigovanja ravni usposobljenosti človeških virov ter spodbujanja k vlaganju v podjetja.
- **Cilj 2: Regionalna konkurenčnost in zaposlovanje.** Njegova glavna naloga je posodabljanje politik izobraževanja in usposabljanja sistemov ter hkrati spodbujanje zaposlovanja.
- **Cilj 3: Evropsko ozemeljsko sodelovanje.** Namenjen je krepitvi gospodarske in socialne kohezije po vsej EU in spodbujanju uravnoteženega razvoja celine s pomočjo čezmejnega, transnacionalnega in medregionalnega sodelovanja.

Temeljno načelo cilja **konvergence** je spodbujanje rasti s krepitvijo pogojev in dejavnikov, ki vplivajo na pojav prave konvergence v najmanj razvitih državah članicah in regijah. Za cilj konvergence v finančni perspektivi 2007-2013 je na voljo 282,8 milijarde evrov, tj. 81,5 % vseh sredstev. Zunaj konvergenčnih regij je cilj **regionalne konkurenčnosti in zaposlovanja** namenjen krepitvi regionalne konkurenčnosti in zaposlovanja, za kar je namenjeno 16 % vseh sredstev oziroma 55,5 milijarde evrov. Razvojni programi bodo regijam pomagali predvidovati in spodbujati gospodarske spremembe z inovacijami in spodbujanjem družbe znanja, podjetništva, varstva okolja ter izboljšanjem njihove dostopnosti. Cilj **evropskega ozemeljskega sodelovanja** je okrepiti čezmejno sodelovanje s skupnimi lokalnimi in regionalnimi pobudami, transnacionalno sodelovanje z namenom povezanega ozemeljskega razvoja ter medregijsko sodelovanje z izmenjavo izkušenj. Za ta cilj je na voljo 8,7 milijarde evrov (2,5 % celotnih sredstev).

² O strukturnih skladih več v poglavju 2.

Regionalna politika EU se financira iz skupnega letnega proračuna EU. Za obdobje 2007-2013 je za regionalno politiko EU namenjenih 347 milijard evrov, kar predstavlja 36 % proračuna EU. Pri tem so sredstva razdeljena na dva strukturna sklada (Evropski sklad za regionalni razvoj in Evropski socialni sklad) ter Kohezijski sklad.

1.2 Regionalna politika Slovenije

»Vizija regionalnega razvoja za programsko obdobje do leta 2013 je skladen razvoj z uravnoteženimi gospodarskimi, socialnimi in okoljskimi vidiki v vseh slovenskih regijah, kar bo zagotovilo visoko življenjsko raven in kakovost zdravja ter bivalnega okolja vseh prebivalcev Slovenije. Vizija stremi k trajnostnemu razvoju v najširšem pomenu, ki optimalno izrablja vse regionalne potenciale, pri tem pa ne zmanjšuje virov in možnosti razvoja prihodnjih generacij.« (Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, 2007a).

Za uresničevanje vizije zasleduje regionalna politika v tem programskem obdobju dva splošna cilja (Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, 2007a):

1. vzpostavitev učinkovitega modela upravljanja z regionalnim razvojem in
2. učinkovita izvedba regionalnih razvojnih programov in programov spodbujanja skladnega regionalnega razvoja 2007-2013.

Slovenija si je v obdobju 2007-2013 izborila pozicijo neto prejemnice sredstev iz proračuna EU. To pomeni, da bo prejela več sredstev (4,2 milijarde evrov), kot jih bo vplačala (2,2 milijarde evrov) (Evropska komisija, 2008a). Pri tem je potrebno opozoriti, da država ne prejema sredstev samodejno, temveč je višina dodeljenih sredstev odvisna od uspešnosti in kakovosti projektov, ki jih država članica prijavi na razpise. Lahko se tudi zgodi, da država sicer vplačuje sredstva v evropski proračun, črpati pa jih ne more zaradi pomanjkljivih oz. neustrezno prijavljenih projektov (Aljančič & Bogdanovič, 2000, str. 11).

1.2.1 Programski dokumenti

Za obdobje 2007-2013 je Slovenija na podlagi Strateških smernic skupnosti ter Uredbe Sveta št. 1083/2006 o splošnih odločbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu in Kohezijskem skladu pripravila nove programske dokumente (Slika 1). Na krovni ravni je bil pripravljen Nacionalni strateški referenčni okvir (v nadaljevanju NSRO), kjer so opredeljeni mehanizmi za doseganje ciljev. Na sekundarni ravni pa so opredeljeni Operativni programi, v obdobju 2007-2013, ki predstavljajo pravno podlago za črpanje sredstev iz skladov.

Slika 1: Struktura programskih dokumentov

Vir: Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, Izvajanje evropske kohezijske politike v R. Sloveniji v programskem obdobju 2007-2013, 2007b, str. 5.

NSRO vključuje prednostne naloge, okvirno letno dodelitev sredstev in seznam operativnih programov. Splošna usmeritev NSRO je izboljšanje blaginje prebivalcev Slovenije s spodbujanjem gospodarske rasti, ustvarjanjem delovnih mest in krepitvijo človeškega kapitala ter zagotavljanjem uravnoveženega in skladnega razvoja, še posebej med regijami. Navedena usmeritev po eni strani opredeljuje blaginjo kot globalni cilj, po drugi strani pa daje poseben poudarek spodbujanju gospodarske rasti in ustvarjanju novih delovnih mest, ključnima ciljema Lizbonske strategije, ter skladnemu regionalnemu razvoju. V NSRO je definiranih pet specifičnih ciljev (Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 2007c, str. 72):

1. spodbujanje podjetništva, inovativnosti in tehnološkega razvoja;
2. izboljšanje kvalitete sistema izobraževalne in raziskovalno-razvojne dejavnosti;
3. izboljšanje fleksibilnosti trga dela ob zagotavljanju varnosti zaposlitve, še posebej z ustvarjanjem delovnih mest in spodbujanjem socialne vključenosti;
4. zagotavljanje pogojev za rast s poudarkom na trajnostni mobilnosti, izboljšanju kakovosti okolja in ustrezni infrastrukturi;
5. skladen razvoj regij.

Slovenija bo zastavljene cilje razvoja dosegla z izvedbo treh operativnih programov:

- Operativni program za krepitev razvojnih potencialov,
- Operativni program razvoja človeških virov,
- Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture.

1.2.2 Organizacija in izvajanje strukturne politike

Sistem izvajanja strukturnih skladov in Kohezijskega sklada v Sloveniji je že od vsega začetka bolj ali manj centraliziran. Na podlagi pozitivnih izkušenj iz prvega programskega obdobja 2004-2006 se je Slovenija odločila, da bo tak sistem tudi obdržala. To pomeni, da bo imela en organ upravljanja za koordinacijo izvajanja operativnih programov, en plačilni organ oz. organ za potrjevanje in en revizijski organ. V finančni perspektivi 2007-2013 so v upravljanje, nadzor in izvajanje kohezijske politike vključene institucije, prikazane na Sliki 2.

Slika 2: Organizacija in izvajanje kohezijske politike

Vir: Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko, Organizacija izvajanja kohezijske politike, 2010a.

Organ upravljanja je odgovoren za upravljanje strukturne politike ter učinkovito in pravilno črpanje sredstev strukturne politike. Ta organ koordinira aktivnosti, usmerjene v koriščenje sredstev strukturnih skladov in Kohezijskega sklada, vključno s ciljem evropskega teritorialnega sodelovanja. V Sloveniji funkcijo tega organa opravlja Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko (SVLR).

Organ za potrjevanje predstavlja osrednji finančni organ za poslovanje s finančnimi instrumenti. V Sloveniji ta organ predstavlja Nacionalni sklad na Sektorju za upravljanje s sredstvi EU Ministrstva za finance.

Revizijski organ za trenutno finančno obdobje je Urad RS za nadzor proračuna. Na področju porabe sredstev EU skladov deluje kot neodvisni organ za finančni nadzor tako, da med drugim izvaja predakreditacijske preglede, certificira letne izjave o izdatkih in izjave ob zaključku projektov ali programov in izvaja neodvisno kontrolo pravilnosti porabe.

Poleg vseh zgoraj naštetih teles oz. organov so v izvajanje strukturne politike v Sloveniji aktivno vključena tudi posredniška telesa. **Posredniško telo** je organ, ki deluje v pristojnosti

organa upravljanja in izvaja naloge v razmerju do upravičencev. V trenutnem finančnem obdobju predstavljajo posredniška telesa deset ministrstev in ena vladna služba.

Upravičenec je tisti, ki izvaja potrjen projekt. Upravičenci zagotavljajo pravilnost izvajanja projektov v skladu s pogodbenimi obveznostmi. Upravičenci so lahko osebe zasebnega ali javnega prava. Podrobneje so določeni v operativnih programih.

2 STRUKTURNI SKLADI EU IN KOHEZIJSKI SKLAD

Strukturni skladi so osnovni instrument, s katerim Evropska unija uresničuje politiko ekonomske in socialne kohezije med regijami držav članic. Za razliko od drugih evropskih programov, ki se upravljajo neposredno iz Bruslja, so strukturni skladi sestavljeni iz evropskih skladov, s katerimi na nacionalnem nivoju upravljajo regije in ministrstva. Strukturni skladi so namenjeni izključno državam članicam.

Strukturni skladi predstavljajo velik delež evropskega proračuna in združujejo sredstva za financiranje razvojnih programov po posameznih državah članicah, obenem pa so osnovni instrument za financiranje investicij v državah članicah (Požarnik, 2008, str. 64). Črpanje sredstev iz strukturnih skladov se izvaja po principu deljene odgovornosti med Evropsko komisijo in organi držav članic.

V aktualni finančni perspektivi se regionalna politika izvaja preko naslednjih skladov oz. instrumentov:

- **Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR)** (*angl. European Regional Development Fund*),
- **Evropski socialni sklad (ESS)** (*angl. European Social Fund*) in
- **Kohezijski sklad (KS)** (*angl. Cohesion Fund*), ki je eden izmed instrumentov kohezijske politike, ni pa strukturni sklad.

Regionalna politika EU skozi čas postaja vse pomembnejša. Zlasti so k temu prispevale širitve EU, s katerimi je prišlo do večjega razkoraka med regijami. Pristop novih članic v letih 2004 in 2007 predstavlja solidarnostni izziv, saj so nove članice, ki so večinoma manj razvite od starih članic, upravičene do večjega dela strukturnih sredstev v primerjavi s starimi članicami.

Sloveniji je iz strukturnih skladov in Kohezijskega sklada v trenutno veljavni finančni perspektivi namenjenih 4,2 milijarde evrov. Vsa ta sredstva so razdeljena po posameznih operativnih programih in namenjena posameznim strateško-razvojnim ciljem. V Tabeli 1 so prikazana sredstva po posameznih operativnih programih za obdobje 2007-2013.

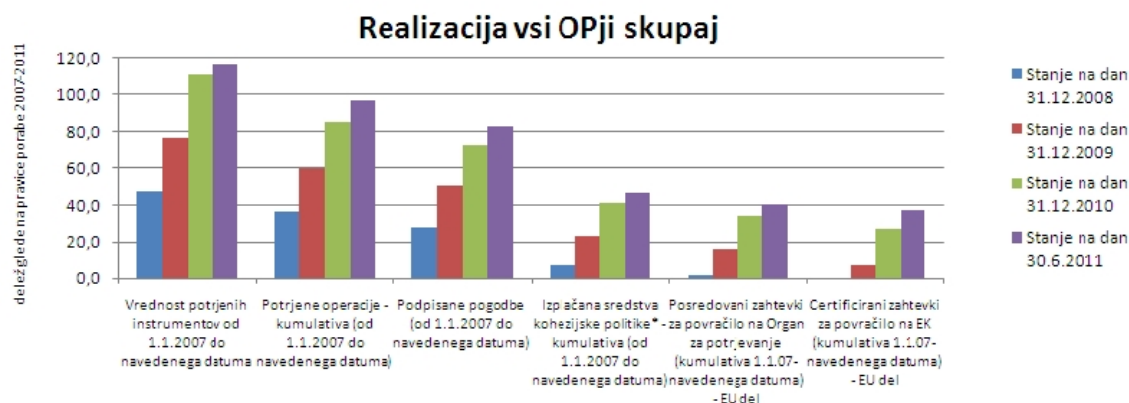
Tabela 1: Razpoložljiva sredstva po posameznih operativnih programih za Slovenijo v programskem obdobju 2007-2013

Operativni program	Sklad	Sredstva EU (v evrih, tekoče cene)
OP za krepitev regionalnih razvojnih potencialov	ESRR	1.709.749.522
OP razvoja človeških virov	ESS	755.699.370
OP razvoja okoljske in prometne infrastrukture	KS	1.411.569.858
	ESRR	224.029.886
	Skupaj	1.635.599.744
Čezmejni in medregionalni operativni programi	ESRR	96.941.042
Transnacionalni operativni programi	ESRR	7.315.278
Skupaj		4.205.304.956

Vir: Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko, Programski dokumenti Slovenije za programsko obdobje 2007-2013, 2007d.

Programsko obdobje med letoma 2007 in 2013 predstavlja za Slovenijo velik izziv, saj ji je namenjenih kar štirikrat več sredstev kot v prejšnjem. Trenutno stanje črpanja sredstev iz strukturnih skladov EU, ki ga je objavila Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko na svojih spletnih straneh, je prikazano na Sliki 3. Slika prikazuje realizacijo koriščenja sredstev, ki so na razpolago skozi vse tri Operativne programe (OP). Iz slike lahko razberemo, da je delež podpisanih pogodb na dan 30. 6. 2011 okoli 80 %. Podrobnejši pregled stanja črpanja po posameznih operativnih programih pa pokaže, da se sredstva iz OP krepitve regionalnih razvojnih potencialov in OP razvoja človeških virov dobro črpajo, saj imata oba okoli 90 % podpisanih pogodb. Nekoliko slabše pa je pri OP razvoja okoljske in prometne infrastrukture, kjer je ta delež le slabih 60 %.

Slika 3: Aktualni podatki o črpanju evropskih sredstev v obdobju 2007-2013

Vir: Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko, Podatki o črpanju, 2011.

2.1 Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR)

ESRR je osrednji finančni instrument regionalne politike, ki je bil ustanovljen leta 1975 z namenom spodbujanja ekonomske in socialne kohezije (Moussis, 1999, str. 177). ESRR je namenjen krepitvi ekonomske in socialne kohezije ter pomoči pri odpravljanju največjih razvojnih neravnovesij v regijah Skupnosti. ESRR tako prispeva k zmanjševanju vrzeli med stopnjami razvitosti različnih regij. Gre za regije z najbolj omejenimi možnostmi, vključno s

podeželskimi in mestnimi območji, nazadujoče industrijske regije, območja z geografskimi in naravnimi ovirami, kot so otoki, gorska območja, redko poseljena območja in mejne regije. Pri tem ESRR izvaja prednostne naloge Skupnosti, zlasti potrebo po krepitvi konkurenčnosti in inovativnosti, ustvarjanju in ohranjanju trajnih delovnih mest ter zagotavljanju trajnostnega razvoja (Služba vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, 2010b).

Dostop do ESRR pomeni za državo nov instrument za spodbujanje gospodarske rasti in zaposlenosti, za podjetja in druge možne prejemnike sredstev pa dodaten vir sofinanciranja projektov. Tako so sredstva namenjena finančni podpori projektov v javnem in zasebnem sektorju, za katere se oceni, da bodo v danih okoliščinah lahko največ prispevali k ciljem regionalne politike (Pekljaj, 2006, str. 21). Konkretnjša področja investiranja sredstev ESRR, katere določa Uredba ES o Evropskem skladu za regionalni razvoj (Ur.l. EU, št. 210/2006), so naslednja:

- neposredna pomoč za naložbe v podjetja (večinoma za mala in srednje velika podjetja) z namenom ustvarjanja trajnih delovnih mest;
- infrastruktura na področju raziskav in inovacij, telekomunikacij, okolja, energije in prometa;
- ustvarjanje in razvoj finančnih instrumentov v obliki skladov tveganega kapitala, posojilnih in jamstvenih skladov ter skladov za lokalni razvoj;
- subvencioniranje obresti, povezovanje v omrežja, sodelovanje in izmenjava izkušenj med regijami, mesti in zadevnimi socialnimi, gospodarskimi in okoljskimi udeleženci.

Tabela 2 prikazuje višino sredstev financiranja iz ESRR za Slovenijo po posameznih operativnih programih v finančnem obdobju 2007-2013.

Tabela 2: Višina sredstev financiranja iz ESRR za Slovenijo po posameznih operativnih programih, programsko obdobje 2007-2013

Razvojna prioriteta	Sredstva ESRR (v evrih)
Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture	224.029.886*
Operativni program za krepitev regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013	1.709.749.522
Operativni program čezmejnega sodelovanja z Avstrijo	31.518.804
Operativni program čezmejnega sodelovanja z Italijo	23.776.768
Operativni program čezmejnega sodelovanja z Madžarsko	14.633.728
Operativni program čezmejnega sodelovanja s Hrvaško	21.351.751
Operativni program čezmejnega sodelovanja v Jadranski pobudi	5.659.991
Transnacionalni operativni program Alpski prostor	1.097.292
Transnacionalni operativni program Jugovzhodna Evropa	3.657.639
Transnacionalni operativni program Srednja in vzhodna Evropa	1.975.126
Transnacionalni operativni program Sredozemlje	585.221
Skupaj	2.038.035.728

*Del sredstev za ta operativni program bo Slovenija dobila iz Kohezijskega sklada (še 1.411.569.858 evrov).

Vir: Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko, Nacionalni strateški referenčni okvir 2007-2013, str. 114, 2007c.

2.2 Evropski socialni sklad (ESS)

Evropski socialni sklad (ESS) je najstarejši med strukturnimi skladi, saj je bil ustanovljen z Rimsko pogodbo leta 1957. Ustanovljen je bil z namenom boja proti brezposelnosti, zmanjševanja razlik v bogastvu in življenjskem standardu v državah članicah EU in regijah ter spodbujanja gospodarske in socialne kohezije. Poslanstvo ESS je investirati v človeški kapital, ustvarjanje delovnih mest, spodbujanje zaposlenosti in zaposljivosti ter krepitev inovativnosti. Več kot 10 % celotnega proračuna EU, kar je okoli 75 milijard evrov, je skozi ESS namenjeno vlaganjem v najpomembnejši kapital EU – ljudi (Služba vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, 2010c).

Namen slovenskega operacijskega programa za financiranje iz ESS, ki nosi naslov »Razvoj človeških virov v obdobju 2007-2013«, je investiranje v ljudi z namenom pospeševanja inovativnosti, zaposljivosti in gospodarske rasti, s čimer bi zagotovili visoko stopnjo zaposlenosti, socialne vključenosti in zmanjšanje regionalnih razlik. Višina sredstev iz ESS in viri financiranja po prednostnih oseh za Slovenijo v obdobju 2007-2013 so predstavljeni v Tabeli 3.

Tabela 3: Višina sredstev iz ESS in viri financiranja po prednostnih oseh za Slovenijo v obdobju 2007-2013

Prednostna os	Financiranje skupnosti	Nacionalni delež	Skupno financiranje
Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti	262.114.965	46.255.583	308.370.548
Spodbujanje zaposljivosti iskalcev dela in neaktivnih	140.018.678	24.709.179	164.727.857
Razvoj človeških virov in vseživljenjsko učenje	164.661.965	29.057.995	193.719.960
Enakost možnosti in spodbujanje socialne vključenosti	63.848.517	11.267.386	75.115.903
Institucionalna in administrativna usposobljenost	97.051.506	17.126.737	114.178.243
Tehnična pomoč	28.003.739	4.941.838	32.945.577
Skupaj	755.699.370	133.358.718	889.058.088

Vir: Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko, Programski dokumenti Slovenije za programsko obdobje 2007-2013, 2007d.

Med glavne naloge ESS spada predvsem vodenje politike zaposlovanja in boja proti brezposelnosti, skrb za razvoj socialne sfere, spodbujanje vseživljenjskega izobraževanja, premostitev ekonomskih in socialnih razlik. ESS igra tudi pomembno vlogo pri okrevanju po gospodarski krizi, ki se je začela z likvidnostno krizo v bančnem sistemu ZDA poleti 2007. Evropski socialni sklad je ključno orodje za podpiranje gospodarskega okrevanja v Evropi. Kot tak se priključuje številnim drugim politikam in orodjem EU, ki so del svežnja usklajenih prizadevanj za ponovno zagotovitev rasti in dvig zaposlovanja. Ta orodja vključujejo finančno spodbudo za vlaganja, ki jih zagotavlja Pakt za stabilnost in rast, infrastrukturna vlaganja preko ESRR, več vlaganj Evropske investicijske banke in Evropskega sklada za

prilagajanje globalizaciji, ki bi jih lahko uporabili za podporo zaposlovanja v ogroženih gospodarskih sektorjih. Velika prednost ESS je, da gre za preizkušeno in potrjeno orodje za ustvarjanje delovnih mest in boj proti brezposelnosti. Spremembe in predlogi sprememb so okrepili zmožnost programov ESS v državah članicah in v regijah, da se soočijo z izzivi gospodarske krize.

2.3 Kohezijski sklad (KS)

Kohezijski sklad ni eden od strukturnih skladov, kot sta Evropski socialni sklad in Evropski sklad za regionalni razvoj. Kohezijski sklad je poseben sklad EU, ki je prav tako eden od finančnih instrumentov kohezijske politike, ki pa podpira izključno velike projekte s področja okolja, prometa in trajnostne rabe energije, ki znatno vplivajo na razvoj držav članic in so nacionalnega pomena. Za KS velja, da je teritorialna osnova država članica EU in ne regija, kot to velja pri strukturnih skladih.

Kohezijski sklad je strukturni inštrument, ki od leta 1994 pomaga državam članicam zmanjševati ekonomska in socialna neskladja in stabilizirati gospodarstvo. Kohezijski sklad financira do 85 % upravičenih izdatkov večjih projektov, tudi projekte okoljske in prometne infrastrukture. To krepi kohezijo in solidarnost znotraj EU. Do sredstev so upravičene najmanj razvite države članice Unije, katerih bruto domači proizvod (BDP) na prebivalca znaša manj kot 90 % povprečja EU (Evropska komisija, 2008b). Medtem, ko so strukturni skladi regionalno usmerjeni, daje KS prednost nacionalnim in nadnacionalnim projektom. Pomoč se dodeljuje od projekta do projekta, odvisno od dogovora med Evropsko komisijo in državo članico.

Na ravni EU je v aktualni finančni perspektivi v skladu skoraj 63 milijard evrov sredstev, od tega je Sloveniji namenjeno skupaj 1,4 milijarde evrov. V Tabeli 4 je prikazana višina sredstev po posameznih razvojnih prioritetah.

Tabela 4: Viri financiranja iz KS po razvojnih prioritetah v Sloveniji v obdobju 2007-2013

Področje financiranja	Sredstva EU (v evrih)
1. Železniška infrastruktura	449.567.581
2. Cestna in pomorska infrastruktura	241.370.738
3. Ravnanje s komunalnimi odpadki	205.568.426
4. Varstvo okolja (področje vode)	325.483.339
5. Trajnostna energija	159.886.553
6. Tehnična pomoč	29.693.221
Skupaj	1.411.569.858

Vir: Ministrstvo za okolje in prostor, Kohezijski sklad EU: Kohezijski sklad za okolje, 2008.

2.4 Evropska investicijska banka (EIB)

Poleg ESS je EIB najstarejši instrument regionalne politike. Ustanovljena je bila leta 1958 z Rimsko pogodbo. Ta instrument je bil vse do ustanovitve ESRR pristojen za pomoč na

področju regionalne in infrastrukturne politike EU (telekomunikacije, ceste, avtoceste, električna energija itd.). Sredstva EIB so bila prisotna tudi po ustanovitvi ESRR, čeprav so bila formalno namenjena za spodbujanje malih in srednje velikih podjetij in izoblikovanju transkontinentalnih omrežij (Mousiss, 1999, str. 170).

Lastnice EIB so države članice Evropske unije. Skupaj prispevajo k njenemu kapitalu; prispevek posamične države članice pa odraža njeno gospodarsko težo v Uniji. Banka ne prejema nobenih sredstev iz proračuna EU, ampak se financira sama s posojili na finančnih trgih (Evropa – Institucije in drugi organi Evropske unije, 2010). Projekti, v katere investira EIB, so skrbno izbrani v skladu z naslednjimi merili: (i) pomagati morajo doseči cilje EU; (ii) biti morajo ekonomsko, finančno, tehnično in okoljsko ustrezni; (iii) pomagati morajo pritegniti druge vire financiranja.

Bistvena razlika med strukturnimi skladi in Kohezijskim skladom na eni strani ter ostalimi finančnimi instrumenti na drugi je v tem, da strukturni skladi in Kohezijski sklad delujejo na načelu solidarnosti in manj razvitim državam oziroma regijam nudijo nepovratna sredstva, medtem ko Evropska investicijska banka in ostali finančni instrumenti regijam in državam nudijo pomoč zlasti v obliki ugodnih posojil.

3 SPLOŠNA PRAVILA IN POSTOPKI PRI PRIJAVI PROJEKTNE DOKUMENTACIJE ZA PREJEM SREDSTEV IZ STRUKTURNIH SKLADOV

Evropska komisija objavlja razpise za dodelitev sredstev strukturnih skladov v dveh oblikah, in sicer (Jerina, 2003, str. 8):

- **razpisi za izražanje interesa** (*angl. Calls for expression of interest*) in
- **razpisi za zbiranje prijav projektov** (*angl. Calls for proposals*).

Razpise za izražanje interesa Evropska komisija objavi pri izvajanju večjih programov. Organizacije, ki se prijavijo na takšen razpis, s tem izrazijo svojo pripravljenost za sodelovanje v programu. Razpis za izražanje interesa se navadno objavi od 5 do 23 mesecev pred razpisom za zbiranje prijav projektov.

Razpis za zbiranje prijav projektov zadeva ponudbo finančnih sredstev, ki jih ima Evropska komisija na voljo v okviru razpoložljivih proračunskih sredstev, namenjenih finančni podpori. Pogostost razpisov je odvisna od vrste programa. Čeprav se v večini primerov razpisi objavljajo enkrat letno, je takrat, ko je program sestavljen iz več podprogramov ali ko so administrativni postopki bolj zahtevni, lahko objavljenih več razpisov na leto, vendar jih Evropska komisija v večini primerov najavi vnaprej. Če gre za izvajanje večletnih projektov, lahko Evropska komisija objavi tudi en sam razpis v začetku izvajanja

programa. V nadaljevanju podajam postopke in pravila pri prijavi projektov za pridobitev nepovratnih sredstev EU, povzete po Jerina (2003).

3.1 Prijava projekta

Vsak program, ki ga sofinancira Evropska komisija, ima svoja pravila in postopke, katere je potrebno dobro poznati in dosledno upoštevati pri zasnovi in pripravi prijave projekta. Da se lahko posamezna podjetja in institucije prijavijo na razpise Evropske komisije, je potrebno upoštevati pogoje posameznega razpisa. Na razpisih je opredeljeno naslednje:

- organizacije, ki lahko zaprosijo za finančno podporo;
- partnerske organizacije, ki lahko sodelujejo s prijaviteljem;
- projekti, ki se jim lahko dodeli finančna podpora in
- vrste stroškov, ki se lahko krijejo iz podpore.

Pri projektu je potrebno paziti na mnoge lastnosti oz. podrobnosti projekta. Te so (Jerina, 2003):

1. **Zasnova projekta.** Preden se projekt začne snovati in pred samo prijavo projekta, je potrebno analizirati naslednja tri področja: (i) določitev osnovnega namena projekta, (ii) opredelitev splošnih ciljev in (iii) opredelitev merljivih ciljev.
2. **Logistika in organizacija projekta.** Tu je pomembna časovna opredelitev projekta, saj se morajo vse dejavnosti projekta izvajati znotraj določenega časovnega okvirja. Vsi stroški, ki nastanejo zunaj tega obdobja, ne štejejo med upravičene stroške projekta. Ravno tako je potrebno opredeliti sredstva in človeške vire, ki so na razpolago za izvajanje projekta.
3. **Izbira najbolj primerne programa za izvajanje projekta.** To je ključnega pomena za uspešnost projekta, saj mora biti projekt skladen s strategijo in interno dinamiko organizacije prijaviteljice.
4. **Izpolnjevanje kriterijev upravičenosti prijavitelja in projekta.** Običajno so prijavitelji projekta lahko različne pravne ali fizične osebe, vendar morajo zadovoljiti določene kriterije: (i) skladnost projekta z razpisano vsebino, (ii) opredelitev obsega finančnih sredstev in delež sofinanciranja EU, (iii) predvideni rezultati projekta, (iv) finančna in tehnična sposobnost prijaviteljev.
5. **Ustvarjanje omrežja partnerjev.** Evropska komisija daje prednost projektom, ki vključujejo več partnerjev iz različnih držav. Večja in bolj razpršena omrežja partnerjev omogočajo uspešnejše razširjanje rezultatov projektov, kar se pri ocenjevanju projektov šteje kot ena izmed glavnih prednosti.

3.2 Izpolnjevanje prijavnih obrazcev

3.2.1 Splošne zahteve

Pred začetkom priprave prijave projekta je potrebno poznati dokumente, ki so sestavni del prijavne dokumentacije. Ti dokumenti so:

- besedilo razpisa;
- priročnik za podeljevanje nepovratnih sredstev EU;
- navodila za prijavitelje, ki vsebujejo pravila izvajanja določenega programa;
- prijavni obrazci, ki se nanašajo na specifični program;
- seznam dokumentacije, ki jo je potrebno predložiti k prijavi in
- letni delovni program v primerih, ko se prioritete programa v posameznih letih spreminjajo.

Administrativni postopki za prijavo projektov na posamezne programe niso popolnoma poenoteni, zato ima vsak program posebna pravila. Splošno pravilo, ki velja za večino programov EU je, da mora biti prijava projekta napisana v tiskani obliki ter sestavljena iz prijavnih obrazcev, specifikacije stroškov in prilog, ki jih zahteva posamezen program.

3.2.2 Posebne zahteve

Poleg splošnih dokumentov razpis v večini primerov zahteva še nekatere druge informacije. In sicer: (i) podatke o identiteti prijavitelja, (ii) podatke o bančnem računu, (iii) opis projekta in cilje, ki jih želi prijavitelj s projektom doseči, (iv) podatke o subvencijah ali posojilih, ki jih je organizacija v preteklih treh letih pridobila od katere od institucij EU in (v) podatke o zahtevkih za financiranje, ki jih je organizacija predložila oz. jih namerava predložiti v tekočem letu.

3.3 Prijavitelji projektov

Prijavitelji projektov za pridobitev finančne podpore EU so lahko različne organizacije: razna združenja, podjetja, inštituti, občine, lokalne skupnosti.

Prijavitelji morajo biti:

- finančno sposobni (razpolagati morajo s stabilnimi viri financiranja, predložiti morajo finančne podatke in pridobiti sofinanciranje ter predložiti dokazila o sofinanciranju) in
- tehnično sposobni (projekt, za katerega so od Evropske komisije prejeli finančna sredstva, morajo uspešno speljati do njegove realizacije).

3.4 Upravičenost projektov

Ob prvem ocenjevanju prijav projektov se preverja upravičenost projektov, katerih izbira temelji na minimalnih zahtevah, ki so predstavljene v operativnem programu in prioritarnih merilih, na podlagi katerih se razvrstijo prijavljeni projekti. Projekti, ki ne izpolnjujejo minimalnih zahtev, se zavrnejo.

Minimalne zahteve za izbiro projektov so na primer:

- projekt mora biti v skladu s sprejeto evropsko in nacionalno politiko države članice in njenimi razvojnimi načrti ter v skladu s cilji programa;
- projekt mora biti razvojno načrtovan in usmerjen k izboljšanju gospodarske in socialne kohezije;
- projekt mora prikazovati dodano vrednost in mora biti ekonomsko upravičen, kar se dokaže s poslovnim načrtom;
- projekt mora imeti projektne partnerje z zadostnimi zmogljivostmi za njegovo izvajanje, zlasti pa vodilnega partnerja, ki bdi nad tem, da je organizacija projekta zanesljiva in izvajanje projekta sposobno, ipd.

3.5 Odobritev projektov

Pri ocenjevanju in izbiri prijavljenih projektov se preverja naslednje:

- administrativna ustreznost vloge;
- primernost prijaviteljev, partnerjev in projektov ter
- kakovost projektne priprave.

Pri izbiri med prispelimi prijavami se upoštevajo naslednji splošni kriteriji (Jerina, 2003):

- skladnost projekta z razpisano vsebino programa;
- jasna opredelitev obsega finančnih virov in delež sofinanciranja EU;
- predvideni rezultati projekta morajo biti v skladu s cilji programa;
- isti projekt ne sme biti financiran dvakrat;
- projekt, ki kandidira na razpisu za finančno podporo, naj ne bi bil primeren za kandidiranje na tržnih razpisih;
- retroaktivnih donacij za že končane projekte ni mogoče pridobiti;
- projekti morajo biti v skladu s politikami EU in države, iz katere je prijavitelj projekta;
- zagotovljeni morajo biti lastni finančni viri in
- projekt mora biti izvedljiv v okviru navedenih stroškov in rokov.

3.6 Sklenitev pogodbe o sofinanciranju

Po končanem postopku ocenjevanja projektov se z izbranimi organizacijami sklene pogodba, ki določa naslednje pravice in obveznosti:

- končni znesek finančne podpore;
- doseganje ciljev projekta (če koristnik ne izvaja projekta v skladu z obvezami in določili pogodbe, si naročnik pridržuje pravico, da prekine plačilo ali pa razdre pogodbo);
- dopolnitve pogodbe in spremembe finančnega načrta in
- spremembe znotraj finančnega načrta (postavke znotraj finančnega načrta se lahko spreminjajo glede na prvotne zneske pod dvema pogoji: (i) sprememba ne vpliva na prvotni namen projekta ali (ii) finančna sprememba se nanaša na prenos sredstev znotraj ene postavke finančnega načrta ali med večjimi postavkami finančnega načrta, pri čemer pa vrednost te spremembe ne sme biti večja od 10 % prvotnega zneska postavke).

3.7 Izplačila sredstev

Končni prejemniki sredstev oz. izvajalci projektov dobijo izplačana sredstva od plačilnega organa v državi na podlagi faktur oz. dejanskih izdatkov, ki so nastali na projektu. Običajno se plačila izvajajo v treh obrokih. Prvi obrok se izplača po podpisu pogodbe v višino od 30 do 40 % celotne vrednosti odobrenih sredstev. Drugi obrok v višini okoli 30 % celotne donacije se izplača po prejemu in odobritvi vmesnega poročila. Preostali del sredstev se izplača po končanem projektu in po predložitvi končnega poročila o izvajanju projekta (Geld, 2004, str. 9). V Prilogi 1 je prikazan postopek zahtevkov za izplačilo in povračilo sredstev.

Po končanem ocenjevanju projektov organ upravljanja obvesti vse prijavitelje o svoji odločitvi glede njihove prijave. Njegova odločitev glede zavrnitve predlaganega projekta je dokončna. Pri tem je potrebno upoštevati formulo Evropske komisije, ki se glasi $n + 2$. To pomeni, da sme od dneva, ko je projekt odobren, pa do dneva, ko je končan in plačilo opravljeno, miniti največ dve leti. Drugače se preostala sredstva, namenjena projektu odvzamejo (Sankovič, 2003, str. 6).

3.8 Obveznost poročanja in nadzor projekta

Zaradi velike količine nepovratnih sredstev želi Evropska komisija kot dajalec teh sredstev imeti pregled nad tem, kako so ta sredstva porabljena. V kontekstu strukturnih skladov je zato organ upravljanja ali pa posredniški organ odgovoren za zbiranje informacij o projektih in na ta način spremlja in ocenjuje program kot celoto ter ugotavlja napredek pri izvajanju posameznega programa. Ravno zato mora izvajalec projekta poročati organu upravljanja, ali projekt vsebinsko dosega zastavljene cilje.

Potrebno je tudi seznanjanje javnosti. O prejeti pomoči oziroma donaciji EU mora koristnik obveščati javnost v vseh svojih projektnih poročilih, ob izidu publikacij, ki so nastale kot rezultat projekta, ter ob dogodkih ali razstavah, ki so povezane z aktivnostmi projekta.

Cilj nadzora projekta je zagotoviti namensko porabo dodeljenih sredstev in zagotoviti sledljivost vsakega potrošenega evra. Finančni nadzor ima dva nivoja. Na prvem organ upravljanja preverja, ali so v prejetih poročilih navedene specifikacije stroškov točne in sestavljene na podlagi računovodskih in pripadajočih sistemov, ali se dodeljena sredstva učinkovito in pravilno uporabljajo in skuša preprečiti, odkriti in odpraviti nepravilnosti pri izvajanju projekta ter preveri finančno in vsebinsko dokumentacijo projekta. Na drugem nivoju pa nadzorni odbor nadzira uspešnost sistema celotne izvedbe programa, pri čemer poteka kontrola projektov na terenu na vzorcu, ki zajema vsaj 5 % vrednosti programa. Nadzor lahko izvedeta še Evropska komisija in računsko sodišče tudi po zaključku projekta oz. programa.

4 SOFINANCIRANJE IZGRADNJE KULTURNEGA CENTRA (KC) SEMIČ IZ SREDSTEV STRUKTURNIH SKLADOV EVROPSKE UNIJE

4.1 Javni razpis za prednostno usmeritev Regionalni razvojni programi

Za sofinanciranje projekta izgradnje KC Semič se je Občina Semič prijavila na Prvi javni razpis za prednostno usmeritev »Regionalni razvojni programi« v okviru Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete »Razvoj regij« (v nadaljevanju razpis), kateri je bil objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 48/2007.

4.1.1 Namen in cilji

Razvojna prioriteta »Razvoj regij« zagotavlja komplementarne infrastrukturne pogoje, ki temeljijo na iniciativah od spodaj navzgor ter zagotavljajo razvoj in delovanje regij kot učinkovitih, funkcionalnih enot. Usmerjena je na iniciative od spodaj navzgor in na operacije, ki so po svojem značaju in učinku regionalnega pomena.

Za zagotovitev strateško premišljenega izbora operacij je ključnega pomena, da regije pripravijo regionalne razvojne programe, ki temeljijo na analizi razvojnih potencialov in priložnosti v posameznih regijah, tako da je z določitvijo regionalno specifičnih prioritet in aktivnosti zagotovljen konsistenten in celovit razvojni pristop na regionalni ravni. Regionalni programi v svojih strateških izhodiščih upoštevajo strateške razvojne dokumente, ki jih je Republika Slovenija sprejela kot podlago za usmerjanje razvojnih procesov v obdobju 2007-2013 (Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 2007c). Vizija

regionalnega razvoja v Sloveniji je opisana že v točki 1.2. Vizija stremi k trajnostnemu razvoju v najširšem pomenu, ki optimalno izrablja vse regionalne potencialne, pri tem pa ne zmanjšuje virov in možnosti razvoja prihodnjih generacij. Za uresničevanje te vizije v aktualnem programskem obdobju Slovenija v okviru četrte razvojne prioritete sledi cilju Skladen razvoj regij.

4.1.2 Razpoložljiva sredstva in višina sofinanciranja

Razpoložljiva sredstva prednostne usmeritve »Regionalni razvojni programi« za celotno programsko obdobje 2007-2013 znašajo 585,8 milijonov evrov. Njihova razdelitev po razvojnih regijah Slovenije je prikazana v Prilogi 2. Razdelitev sredstev je narejena v skladu z določili 11. člena Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (ZSRR) in Sklepa o razvrstitvi razvojnih regij po stopnji razvitosti za programsko obdobje 2007-2013.

Višina nepovratnih sredstev, ki je bila na razpolago za sofinanciranje operacij v Prvem javnem razpisu za prednostno usmeritev »Regionalni razvojni programi« je znašala **187.301.018 evrov**, in sicer:

- v letu 2007: 58.025.133 evrov,
- v letu 2008: 69.901.310 evrov in
- v letu 2009: 59.374.555 evrov.

Z regionalnim razvojnim programom se uskladijo razvojni cilji na področju gospodarskega, socialnega, izobraževalnega, javno-zdravstvenega, prostorskega in okoljskega ter kulturnega razvoja v razvojni regiji ter določijo instrumenti in viri za njihovo uresničevanje. Regionalni razvojni program sprejme svet regije najmanj leto in pol pred iztekom prejšnjega programskega obdobja in je sestavljen iz strateškega in programskega dela. Slednji se lahko pripravi za več razvojnih regij skupaj. Sestavine strateškega dela regionalnega razvojnega programa so: analiza stanja in problemov razvoja, razvojna predvidevanja sektorskih razvojnih programov, skupna regionalna vizija, cilji in usmeritve ter razvojne prioritete regije. Sestavine programskega dela regionalnega razvojnega programa so: razvojni programi regionalnega pomena s časovnim in finančnim ovrednotenjem ter navedbo predvidenih virov financiranja, sistemi spremljanja in vrednotenja, organiziranost za izvajanje regionalnega razvojnega programa in ocena vplivov na zdravje, okolje in enake možnosti. Vse to predvideva Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Ur.l. RS, št. 83/2003-UPB1, 93/2005, v nadaljevanju ZSRR-1).

Glede na razpoložljiva sredstva po tem javnem razpisu so bile posamezne razvojne regije upravičene do indikativne višine sredstev po letih, kot jih prikazuje tabela v Prilogi 3. Razvojna regija je lahko predlagala tudi hitrejšo dinamiko sofinanciranja, če je imela zagotovljena sredstva v proračunih lokalnih skupnosti. Tako spremembo dinamike je morala potrditi Vlada Republike Slovenije. Seznam operacij v razvoju regij JV Slovenije, ki so se prijavele za sofinanciranje iz tega javnega razpisa, je prikazan v Prilogi 4.

Nepovratna sredstva so namenska sredstva Evropskega sklada za regionalni razvoj. Z njimi se lahko sofinancira največ 85 % celotnih upravičenih stroškov operacije (postavke, ki sodijo med upravičene stroške, so navedene v Prilogi 5). Najmanj 15 % celotnih upravičenih stroškov mora zagotoviti samoupravna lokalna skupnost iz lastnih javnih virov (lastna udeležba). Sredstva za neupravičene stroške mora zagotoviti upravičenec. Sredstva Evropskega sklada za regionalni razvoj so zagotovljena v proračunu Republike Slovenije na proračunski postavki SVLR št. 9187: »Sofinanciranje lokalne komunalne in cestne infrastrukture – 07-13-EU«.

4.1.3 Upravičenci in prijavitelji

Upravičenci do nepovratnih sredstev po tem razpisu so bile samoupravne lokalne skupnosti. Sveti regij so lahko v okviru izvedbenih načrtov sprejeli odločitev, da je za določene operacije upravičenec tudi subjekt spodbujanja razvoja na regionalni ravni ali javni zavod, katerega ustanovitelj je samoupravna lokalna skupnost.

Prijavitelj operacije je bil upravičenec, ki je bil določen v izvedbenem načrtu ali delnem izvedbenem načrtu regionalnega razvojnega programa. Kadar se je prijavljena operacija izvajala na območju več samoupravnih lokalnih skupnosti oz. je bilo v operacijo vključenih več upravičencev, so morali partnerji v operaciji določiti nosilca operacije, ki je prijavitelj na tem javnem razpisu ter upravičenec za nepovratna sredstva. Vse postopke v zvezi s to operacijo izvajal njen nosilec in je zanje v celoti odgovoren.

4.1.4 Navodila za izdelavo vloge

Prijavitelj je vlogo na razpis prijavil tako, da je izpolnil, požigosal in podpisal obrazce iz razpisne dokumentacije in jim priložil vse zahtevane priloge. Vloga je lahko obravnavala največ eno operacijo. Vloga je popolna, če je sestavljena iz naslednjih obveznih dokumentov:

1. seznam operacij, ki se prijavijo za sofinanciranje,
2. prijavni obrazec (Priloga 6),
3. obrazec izjave,
4. obrazec podatkov o prijavitelju,
5. zadnji potrjen investicijski dokument ali dispozicija operacije,
6. vzorec pogodbe o sofinanciranju s prilogami in
7. obrazec izjave o višini načrtovanih zahtevkov za izplačilo za upravičene stroške operacije.

4.2 Investicijski projekt izgradnje Kulturnega centra Semič

4.2.1 Namen in cilj investicijskega projekta

Namen investicijske operacije KC Semič je zagotoviti ustrezne prostorske pogoje za izvajanje kulturnih, družbenih, družabnih, knjižničnih in ostalih povezanih aktivnosti v občini Semič ter

vzpostavitev pogojev za delovanje kongresnega turizma. S posodobitvijo dostopne lokalne ceste do objekta kulturnega centra, ki se bo tudi javno tržil, se bo izboljšala dostopnost do tega objekta in s tem tudi turistična atraktivnost tako občine Semič kot tudi širšega območja Bele krajine in regije. Z dograditvijo tega večnamenskega objekta bodo dane tudi možnosti za ustvarjanje novih delovnih mest. Cilj operacije je izgradnja večnamenskega kulturnega centra v Semiču z več kot 2.000 m² neto tlorisnih površin in posodobitev dostopne lokalne ceste s ciljem celostne ureditve turističnega izgleda dela naselja Semič. Temeljna strateška usmeritev javnega zavoda KC Semič je aktivno delovanje na področju kulture, turizma, športa in mladine. KC Semič ponuja in razvija dogajanje na prej omenjenih področjih in jih distribuira občanom Občine Semič. Glavna dejavnost je pripravljanje in organiziranje prireditev s področja kulture, športa, turizma in mladinskih aktivnosti na področju Občine Semič in Bele krajine. Za katere vrste prireditev in dejavnosti gre, je prikazano v Prilogi 7.

4.2.2 Investitor

Investitor v projekt izgradnje KC Semič je Občina Semič. Je dokaj mlada občina, saj je postala samostojna leta 1995. Občina meri 147 km², kar predstavlja 0,7 % celotnega slovenskega ozemlja, šteje 3.865 prebivalcev in ima 47 naselij.

4.2.3 Investicijska vrednost projekta

Investicija znaša približno 3,33 milijona evrov, in obsega:

- vso investicijsko in projektno dokumentacijo,
- odškodnine za nakup zemljišča,
- vsa gradbeno-obrtniška dela na objektu,
- vsa rušitvena dela na starem objektu³,
- stroške zunanje ureditve,
- notranjo opremo in
- strošek rekonstrukcije dostopne ceste.

V Prilogi 8 so v tekočih in stalnih cenah prikazane vrste stroškov, ki so nastali pri izgradnji KC Semič in deleži teh stroškov v celotni vrednosti investicijskega projekta.

Operacija za izgradnjo KC Semič z ureditvijo dostopa zajema dve vsebini, in sicer:

1. **Javna infrastruktura** v območjih s posebnimi varstvenimi režimi in v turističnih območjih; zajema gradnjo objekta kulturne infrastrukture, ki je poleg kulture namenjen tudi drugim dejavnostim, pri čemer je najmanj 50 % površin namenjenih kulturi.
2. **Prometna infrastruktura**, ki zajema investicije v lokalne ceste s pripadajočo prometno infrastrukturo in v prometno infrastrukturo, ki je v lasti samoupravnih lokalnih skupnosti, je potrebna zaradi izboljšanja dostopnosti do gospodarskega ali turističnega objekta, ki se javno trži.

³ Rušitev starega Kulturnega doma Jože Mihelčič.

4.2.4 Časovni načrt izvedbe

Investicija je bila izvedena med letoma 2006 in 2009. Dinamika aktivnosti in dejavnosti je predstavljena v Tabeli 5. Celotno organizacijo izvedbe investicije formalno vodi župan, dejansko pa občinska uprava Občine Semič v sodelovanju z Odborom za gradnjo KC Semič.

Tabela 5: Dinamika aktivnosti in dejavnost izgradnje KC Semič

Leto	Aktivnost
2006 – 2007	pridobitev ustrezne projektne in investicijske dokumentacije ter odkup nepremičnin
maj – junij 2007	pridobitev gradbenega dovoljenja
julij 2007	začetek del
oktober 2008	zaključek del
januar 2009	plačilo zapadlih obveznosti

Vir: Občina Semič, Investicijska operacija: KC Semič, 2009, tabela 4.

4.2.5 Načrt financiranja po virih financiranja v tekočih cenah

Investicijska operacija je bila financirana iz naslednjih virov:

– **Regionalni razvojni program (RRP):**

Višina sofinanciranja s strani Izvedbenega dela RRP za JV Slovenijo 2007–2009, ki jo je potrdil Svet regije JV Slovenija in Regionalni razvojni svet JV Slovenije, znaša 2.057.548,00 evrov ali 77,16 % vrednosti upravičenih stroškov operacije, ki znašajo 2.666.414,00 evrov po tekočih cenah. V celotni vrednosti operacije tako višina sofinanciranja predstavlja 61,69 %. Tu je potrebno omeniti, da za sredstvi Regionalnega razvojnega programa dejansko stoji Evropski sklad za regionalni razvoj.

– **Občina Semič:**

Razliko do celotne vrednosti investicije v tekočih cenah, ki je ni sofinanciral Izvedbeni del RRP za JV Slovenijo 2007-2009 v višini 1.278.017,00 evrov ali 38,31 % celotne operacije, je financirala Občina Semič iz proračuna.

Tabela 6: Viri financiranja izgradnje KC Semič

Viri financiranja	Stalne cene (v evrih)	Tekoče cene (v evrih)	Delež (v %)
Občina Semič – dokumentacija	101.066	101.066	3,03
Občina Semič – gradnja	1.148.229	1.176.951	35,28
Služba vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko – SVLR (Izvedbeni del RRP – gradnja)	2.057.548	2.057.548	61,69
SKUPAJ	3.306.843	3.335.565	100,00

Vir: Občina Semič, Investicijska operacija: KC Semič, 2009, tabela 6.

V Prilogi 10 se nahaja projekcija prihodkov in stroškov ter izračun neto sedanje vrednosti. V oceni neto denarnih tokov so upoštevane tudi pozitivne in negativne eksternalije. Na osnovi pozitivne neto sedanje vrednosti lahko sklepamo, da je projekt izgradnje KC Semič

upravičena investicija. Na tem mestu pa je potrebno omeniti, da neupoštevanje eksternalij vodi do negativne neto sedanje vrednosti in posledično do sklepa, da investicija ni upravičena.

4.2.6 Ovrednotenje uspešnosti izvedene investicije

Investicijska operacija je za Občino Semič prinesla prepotreben večnamenski kulturni center s posodobljeno dostopno cesto. Center je primeren tudi za KUD Godba na pihala Semič, za Center mladih in kulture Semič ter za Društvo likovnih ustvarjalcev Semič. Za občne zборе ali družabna srečanja pa ga uporablja še okoli 50 društev iz Semiča in okolice, med katerimi je nekaj prostovoljnih gasilskih društev, športnih društev, društvo upokojencev, društvo vinogradnikov, planinsko društvo, lovska družina, društvo invalidov, združenje borcev NOB ipd.

Poleg rešitve prostorske problematike za kulturna društva in kulturne prireditve pa investicija vsebuje tudi najsodobnejšo knjižnico z računalniško sobo, ki predstavlja enega izmed infrastrukturnih temeljev za razvoj občine na izobrazbenem področju. Večnamenski kulturni center zajema tudi sejno sobo za seje občinskega sveta, predstavitev, predavanja in poslovna srečanja gospodarstvenikov v občini, Beli krajini ali regiji. Multimedijski prostor za tiskovne in poslovne konference ter kongresni turizem za občino pomenita dvig standarda prebivalcev. Velika večnamenska avla bo v povezavi s sosednjim prostorom služila kot razstavni prostor ali galerija slik in kiparskih del ter za srečanja in predstavitev. Zunanji prostor pred objektom omogoča najrazličnejše prireditve in srečanja na prostem.

Delovanje kulturnega centra v povezavi s Turistično-informacijskim centrom Semič in hotelom v neposredni bližini večnamenskega kulturnega centra pripomore tudi k izboljšanju turistične dejavnosti občine, širše v regiji pa to pomeni povečanje turistične atraktivnosti dela regije JV Slovenija. V prihodnosti bo imelo ugodne učinke tudi na ustvarjanje novih delovnih mest v regiji. Investicija prispeva k zdravemu razvoju občine z izboljšanjem možnosti za kulturno, izobraževalno, turistično in poslovno delovanje njenih občanov.

Javni zavod KC Semič je v letu 2010 poskušal glede na takratne razmere organizirati čim več prireditev ter tako ponuditi pestro izbiro umetniških del za vse starostne skupine in okuse. Izvajali so opazovanje, z namenom ugotoviti, kakšno je zanimanje za določene zvrsti umetniških del. Razpisali so abonmaje, za katere pa ni bilo pretiranega zanimanja. Nekaj kart je bilo prodanih zgolj za gledališki abonma.

Iz Poslovnega poročila Javnega zavoda Kulturni center Semič za leto 2010 (KC Semič, 2011) lahko razberemo, da je v letu 2010 KC Semič zabeležil pozitiven poslovni izid v višini 16.378 evrov. Pri tem velja omeniti, da skoraj 89 odstotkov od skupno 150.807 evrov prihodkov predstavljajo prihodki iz občinskega proračuna, medtem ko je bilo nekaj več kot 11 odstotkov prihodkov ustvarjenih na domačem trgu. V letu 2010 so zabeležili povprečno 60 % zasedenost

kapacitet obiskovalcev prireditvev. Izpeljali so 80 prireditvev, od tega 18 gledaliških, 7 za otroke, 18 dobrodelnih, 7 koncertov in 30 predavanj ter seminarjev.

Finančna in ekonomska analiza skozi ekonomske kazalce pokaže, da se investicija v ozkem finančnem smislu ne bo povrnila v življenjski dobi. Dvorana in prostori v kulturnem centru so sicer zasnovani tako, da jih je možno uporabiti tudi za pridobitne aktivnosti (npr. seminarje, poslovna srečanja ipd.), vendar pa bo to manjši del aktivnosti, ki bo sicer pripomogel k temu, da bo kulturni center lahko pokrival svoje stroške delovanja v času obratovanja, ne bo pa mogel pokriti tudi vseh mnogo bolj številnih brezplačnih aktivnosti in iz tega ustvarjati dobiček. Vendar pa je, kot že omenjeno, potrebno upoštevati tudi pozitivne eksternalije in s tem širši družbeni pomen izgradnje kulturnega centra, ki bo omogočal delovanje številnim društvom in pripomogel k razvoju občine.

Sklenem lahko, da je investicijski projekt izgradnje KC Semič uspešen. Sama izgradnja, kakor tudi financiranje le-te, je potekalo brez zapletov in transparentno. KC Semič obratuje že skoraj tri leta in pomembno prispeva k regionalnemu razvoju občine. V njem se odvija mnogo prireditvev in seminarjev, ki so zadovoljivo obiskani. Ravno tako je dober tudi obisk knjižnice. Sedaj se lahko tudi tako majhna občina, kot je Semič, primerja z drugimi večjimi občinami, z vidika kapacitet, ki služijo kulturnemu in regionalnemu razvoju občine, kakor tudi same regije.

SKLEP

Regionalna politika EU igra pomembno vlogo pri zmanjševanju razlik med regijami oziroma državami članicami EU. V trenutno veljavni finančni perspektivi 2007-2013 zasleduje tri glavne cilje, in sicer konvergenco, regionalno konkurenčnost in zaposlovanje ter evropsko ozemeljsko sodelovanje. Sredstva namenjena regionalni politiki EU so razdeljena med dva strukturna sklada, in sicer med Evropski sklad za regionalni razvoj in Evropski socialni sklad, ter Kohezijski sklad. Da lahko države članice pridobijo sredstva iz strukturnih skladov EU, se morajo prijaviti na razpise, ki jih razpiše Evropska komisija.

V finančni perspektivi 2007-2013 želi Evropski sklad za regionalni razvoj krepiti socialno in ekonomsko kohezijo. Skupno bo Sloveniji iz tega sklada namenjenih 2.038 milijonov evrov. Koliko sredstev nam bo dejansko uspelo pridobiti, pa je odvisno predvsem od kakovosti in kvalitete prijavljenih projektov in seveda same uspešnosti pri črpanju sredstev. Skladno z normativnimi podlagami EU je morala Slovenija za izvajanje kohezijske politike EU v obdobju 2007-2013 pripraviti programske dokumente na dveh hierarhičnih ravneh, in sicer na prvi ravni Nacionalni strateški referenčni okvir, na drugi ravni pa t.i. operativne programe.

Iz sredstev ESRR je bil sofinanciran tudi projekt izgradnje Kulturnega centra Semič. Za sofinanciranje projekta izgradnje Kulturnega centra Semič se je Občina Semič prijavila na

Prvi javni razpis za prednostno usmeritev »Regionalni razvojni programi«. Namen omenjenega projekta je zagotoviti prostorske pogoje za izvajanje kulturnih, družbenih, knjižničnih in ostalih aktivnosti. Investicija je znašala približno 3,3 milijona evrov. Pomembno vlogo pri uspešni izvedbi investicije so imela sredstva Evropskega sklada za regionalni razvoj, ki so predstavljala večino vseh potrebnih sredstev, skoraj 62 %.

Izgradnja Kulturnega centra Semič je pomembno prispevala k regionalnemu razvoju Občine Semič, kar je tudi glavni namen strukturnih skladov in Kohezijskega sklada. Do sedaj namreč v občini ni bilo infrastrukture, ki bi omogočala organizacijo ali gostitev raznih seminarjev. Zelo velika pridobitev je tudi velika sejna dvorana, kjer sestankujejo občinski svetniki na občinskih sejah. Prejšnja dvorana namreč ni omogočala udeležbe občanov na teh sejah, kjer bi lahko podali svoje mnenje ali vprašanje neposredno svetnikom. Z izgradnjo kulturnega centra je ta problem rešen. Tudi kulturno življenje se je izboljšalo, saj se je v zadnjih dveh letih število kulturnih prireditev povečalo za 40 %, pri čemer je obisk zelo dober.

Sposobnost Slovenije za učinkovito črpanje evropskih sredstev je na dokaj visoki ravni, vendar bo končni sklep o uspešnosti črpanja sredstev možno podati po zaključku trenutne finančne perspektive. Kohezijska politika se je v času finančne in gospodarske krize izkazala za najpomembnejše orodje pri zmanjševanju ekonomskih in socialnih razlik med regijami v Evropski uniji. Gre za tisto izmed temeljnih evropskih politik, katere pozitivni učinki so resnično vidni na vseh koncih Evropske unije, v vseh državah članicah, v praktično vseh mestnih in lokalnih skupnostih (Kleva, 2011). Obstajajo pa tudi mnogi problemi, kot je npr. velik obseg birokracije. Operacijo izgradnje Kulturnega centra vsekakor ne bi bilo možno izvesti brez sredstev iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, vendar pa je zlasti za manjše občine birokracija, ki je potrebna za izpeljavo takšnega projekta, veliko preobsežna in zapletena, zato bi se v prihodnje veljalo usmeriti v določene poenostavitve postopkov za pridobivanje sredstev.

LITERATURA IN VIRI

1. Aljančič, M., & Bogdanovič, S. G. (2000). *Regionalna politika*. Ljubljana: Urad za makroekonomske analize in razvoj.
2. Bučar, M., Karnar, P., Ciraj, A.M., & Kajnc, S. (2007). *Strukturni skladi v Sloveniji – zadostno izkoriščen vir?* Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
3. Evropa – Institucije in drugi organi Evropske unije. (2010). Evropska investicijska banka. Najdeno 22. maja 2010 na spletnem naslovu http://europa.eu/institutions/financial/eib/index_sl.htm
4. Evropska komisija. (2008a). Regionalna politika – Info regio. Evropska kohezijska politika v Sloveniji. Najdeno 9. aprila 2010 na spletnem naslovu http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/country2009/sl_sl.pdf
5. Evropska komisija. (2008b). Regionalna politika – Info regio. Trije cilji. Najdeno 10. aprila 2010 na spletnem naslovu http://ec.europa.eu/regional_policy/how/index_sl.cfm
6. Geld, M. (2004). *Pogoji za prijavo projektov za sredstva Evropske unije* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
7. Jerina, A. (2003). *Kako do nepovratnih sredstev EU?* (metodološki priročnik za pripravo prijav projektov). Ljubljana: Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko.
8. Ješovnik, P. (2000). *Evropska unija: Zgodovina, ustanove, politike in evropski model družbe*. Koper: Visoka šola za management v Kopru.
9. Kleva, M. (2011). Od uspešnosti kohezijske politike EU bo v veliki meri odvisen tudi uspeh strategije Evropa 2020. Najdeno 6. avgusta 2011 na spletnem naslovu <http://www.mojcakleva.eu/sl/novice/35-novice/76-qod-uspenosti-kohezijske-politike-eu-bo-v-veliki-meri-odvisen-tudi-uspeh-strategije-evropa-2020q>
10. Kobal, J. (2004). Do evropskih sredstev z inovativnostjo in povezanjem. *Revija Obrtnik*, (vd. 5), 84–85.
11. Kulturni center, Semič. (2009). Sporočilo za javnost o investicijskem projektu KC Semič. Semič: Kulturni center Semič.
12. Kulturni center, Semič (2011). Poslovno poročilo Javnega zavoda Kulturni center Semič za leto 2010. Semič: Javni zavod Kulturni center Semič.
13. McDonald, F., & Dearden, S. (2005). *European economic Integration, 4th edition*. New York: Prentice Hall.
14. Ministrstvo za okolje in prostor. (2008). Kohezijski sklad EU: Kohezijski sklad za okolje. Najdeno 6. junija 2010 na spletnem naslovu <http://www.koh-s.mop.gov.si/>
15. Ministrstvo za šolstvo in šport. (2006). *Navodila Ministrstva za šolstvo in šport za izvajanje projektov ESS*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
16. Moussis, N. (1999). *Evropska Unija: pravo, ekonomija, politike*. Ljubljana: Zbirka Evropa.
17. Mrak, M., & Rant, V. (2004). *Kohezijska politika Evropske unije*. Ljubljana: Samozaložba.
18. Občina Semič. (2009). Investicijska operacija: KC Semič. Semič: Občina Semič.

19. Pekljaj, A. (2006). *Politika regionalnega razvoja Slovenije v okviru regionalne politike EU v novi finančni perspektivi* (diplomsko delo). Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
20. Požarnik, M. (2008, 31. marec). Za enakomernejši razvoj. *Kapital* (vd. 439). 64.
21. Sankovič, N. (2003). Prva tri leta po vstopu v Unijo bodo učno obdobje. *EU novice*, str. 4-7.
22. Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko. (2007a). Regionalna politika. Najdeno 1. maja 2010 na spletnem naslovu http://www.svlr.gov.si/si/delovna_podrocja/podrocje_regionalnega_razvoja/regionalna_politika/
23. Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko. (2007b). *Izvajanje evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji v programskem obdobju 2007-2013*. Ljubljana: Gradivo Službe Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko.
24. Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko. (2007c). *Nacionalni strateški referenčni okvir 2007-2013*. Ljubljana: Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko.
25. Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko. (2007d). Programski dokumenti Slovenije za programsko obdobje 2007-2013. Najdeno 2. maja 2010 na spletnem naslovu <http://www.eu-skladi.si/publikacije/OP/2007-2013/download/OP-RR.pdf>
26. Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko. (2007e). *Prvi javni razpis za prednostno usmeritev »regionalni razvojni programi«* (razpisna dokumentacija). Ljubljana: Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj.
27. Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko. (2010a). Organizacija izvajanja kohezijske politike. Najdeno 17. maja 2010 na spletnem naslovu <http://www.eu-skladi.si/predstavitev/struktura/>
28. Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko. (2010b). Evropski sklad za regionalni razvoj. Najdeno 7. maja 2010 na spletnem naslovu <http://www.eu-skladi.si/skladi/esrr/>
29. Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko. (2010c). Evropski socialni sklad. Najdeno dne 7. maja 2010 na spletnem naslovu <http://www.eu-skladi.si/skladi/ess/>
30. Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko. (2011). Podatki o črpanju. Najdeno 12. septembra 2011 na spletnem naslovu <http://www.eu-skladi.si/skladi/crpanje-evropskih-sredstev/podatki-o-crpanju/podatki-o-crpanju/>
31. Uredba o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ. *Uradni list RS* št. 60/2006, 54/2010 popr.
32. Uredba št. 1080/2006 Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem skladu za regionalni razvoj. *Uradni list EU*, št. 210/2006.
33. Wostner, P., Aljančič, M., Klužner, F., Juvančič, L., Medved, E., & Kušer, N. (2005). *Kako do denarja EU?* Ljubljana: GV Založba.

34. Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (ZSRR-1). *Uradni list* RS št. 83/2003-UPB1, 93/2005.

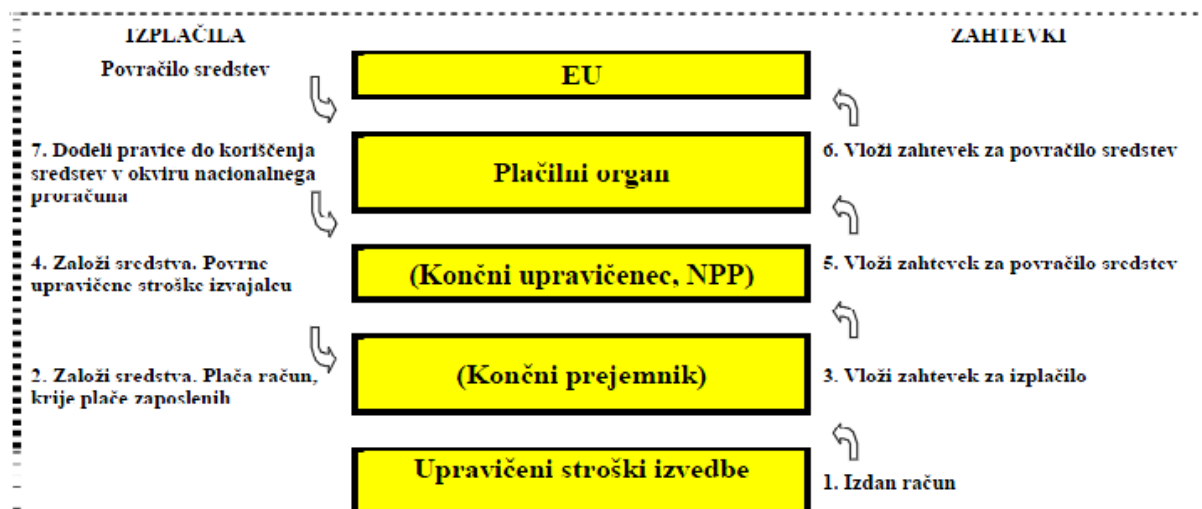
PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Postopek zahtevkov za izplačilo in povračilo	1
Priloga 2: Razpoložljiva sredstva za prednostno usmeritev »Regionalni razvojni programi« za obdobje 2007-2013.....	1
Priloga 3: Razpoložljiva sredstva za razvojno prioriteto »Razvoj regij« za posamezne razvojne regije za obdobje 2007–2009, v evrih	2
Priloga 4: Seznam operacij razvojne regije JV Slovenija, ki so se prijavile za sofinanciranje iz prvega javnega razpisa za prednostno usmeritev »Regionalni razvojni programi«.....	2
Priloga 5: Upravičeni stroški.....	6
Priloga 6: Prijavni obrazec	7
Priloga 7: Dejavnosti javnega zavoda KC Semič	9
Priloga 8: Vrsta stroškov in deleži teh stroškov v celotni vrednosti projekta, v stalnih in tekočih cenah.....	11
Priloga 9: Financiranje izgradnje KC Semič po posameznih letih	11
Priloga 10: Ekonomska upravičenost projekta KC Semič	12

Priloga 1: Postopek zahtevkov za izplačilo in povračilo.

Slika 1: Postopek zahtevkov za izplačilo in povračilo

Vir: Ministrstvo za šolstvo in šport, Navodila za izvajanje projektov ESS, 2006, str. 10.

Priloga 2: Razpoložljiva sredstva za prednostno usmeritev »Regionalni razvojni programi« za obdobje 2007-2013.

Tabela 1: Razpoložljiva sredstva za prednostno usmeritev »Regionalni razvojni programi« za obdobje 2007-2013

Regija	Število prebivalcev	Sredstva (v evrih)	Delež sredstev (v %)	EUR na prebivalca
Goriška	119.541	40.282.629	6,88	336,98
Gorenjska	198.713	59.319.058	10,13	298,52
Obalno-kraška	105.313	31.181.467	5,32	296,08
Osrednjeslovenska	498.378	15.657.194	2,67	31,42
Pomurska	122.483	70.194.294	11,98	573,09
Notranjo-kraška	51.132	23.328.479	3,98	456,24
Podravska	319.282	133.998.779	22,87	419,69
Spodnjeposavska	69.940	29.352.452	5,01	419,68
Zasavska	45.468	18.598.385	3,17	409,04
Koroška	73.905	27.595.505	4,71	373,39
JV Slovenija	139.434	50.928.355	8,69	365,25
Savinjska	257.525	85.401.555	14,58	331,62
Skupaj	2.001.114	585.838.151	100,00	292,76

Vir: Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, Prvi javni razpis za prednostno usmeritev »regionalni razvojni programi« (razpisna dokumentacija), 2007e, tabela 1.

Priloga 3: Razpoložljiva sredstva za razvojno prioriteto »Razvoj regij« za posamezne razvojne regije za obdobje 2007–2009, v evrih.

Tabela 2: Razpoložljiva sredstva za razvojno prioriteto »Razvoj regij« za posamezne razvojne regije za obdobje 2007–2009, v evrih

Regija	Število prebivalcev	Leto 2007	Leto 2008	Leto 2009	Skupaj
Goriška	119.541	3.989.848	4.806.461	4.082.636	12.878.945
Gorenjska	198.713	5.875.336	7.077.859	6.011.974	18.965.170
Obalno-kraška	105.313	3.088.411	3.720.525	3.160.235	9.965.170
Osrednjeslovenska	498.378	1.550.788	1.868.192	1.586.853	5.005.834
Pomurska	122.483	6.952.489	8.375.476	7.114.177	22.442.142
Notranjo-kraška	51.132	2.310.601	2.783.518	2.364.337	7.485.456
Podravska	319.282	13.272.090	15.988.529	13.580.748	42.841.368
Spodnjeposavska	69.940	2.907.253	3.502.290	2.974.865	9.384.408
Zasavska	45.468	1.842.102	2.219.131	1.884.942	5.946.175
Koroška	73.905	2.733.234	3.292.653	2.796.799	8.822.686
JV Slovenija	139.434	5.044.268	6.076.693	5.161.578	16.282.539
Savinjska	257.525	8.458.713	10.189.983	8.665.430	27.304.125
Skupaj	2.001.114	58.025.133	69.901.310	59.374.575	187.301.018

Vir: Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, Prvi javni razpis za prednostno usmeritev »regionalni razvojni programi« (razpisna dokumentacija), 2007e, tabela 2.

REPUBLIKA SLOVENIJA
Služba Vlade Republike Slovenije
za lokalno samoupravo in regionalno politiko
Kotnikova 28, 1000 Ljubljana

»Naložba v vašo prihodnost«
Projekt delno financira Evropska unija.
Evropski sklad za regionalni razvoj

Obrazec št. 1: Seznam operacij, ki se prijavijo za sofinanciranje na javni razpis

Razvojna regija: Jugovzodna Slovenija

- ☒ Svet regije je izvedbeni načrt regionalnega razvojnega programa potrdil, dne 19.6.2007.
☐ Svet regije je Delni izvedbeni načrt regionalnega razvojnega programa potrdil, dne

V (delnem) izvedbenem načrtu so viri iz prednostne usmeritve »Regionalni razvojni programi« v letih 2007, 2008 in 2009 predvideni za naslednje operacije:

Zap. št.	Naziv operacije	Nosilec operacije	Višina načrtovanih zahtevkov za izplačilo posredovanih na SVLR (v EUR, brez centov)		
			1.1.07-30.9.07	1.10.07-30.9.08	1.10.08-30.9.08
1.	Heritage trails – NET - Internetni portal tematskih poti v JV Sloveniji - razvoj regijske turistične infrastrukture	Občina Trebnje	192.150	192.150	384.300
2.	Oživitven turizma in spodbujanje podjetništva na varovanih območjih JV Slovenije	Razvojni center Novo mesto d.o.o.	42.000	98.000	140.000
3.	Geografske in turistične označbe na območju Nature 2000	Občina Kočevje	14.021	106.519	120.540
4.	Vodovod Stare žage - Občice II. Faza	Občina Dolenjske Toplice	428.660	42.302	118.746
5.	Gradnja vodovoda in vodohrana Drganja sela	Občina Straža	190.619	152.672	343.291
6.	Obnovitvena dela na LC Goriška vas – Klenovik – Velike Poljane - Zbure	Občina Škocjan	451.645	123.807	129.429
7.	Vodovod Koglo	Občina Šmarješke toplice	159.863	115.671	275.535

Pri javni razpis za prednostno usmeritev »Regionalni razvojni programi«, v okviru OP krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete »Razvoj regij«
Razpisna dokumentacija

16/1

Zap. št.	Naziv operacije	Nosilec operacije	Višina načrtovanih zahtevkov za izplačilo posredovanih na SVLR (v EUR, brez centov)		
			1.1.07-30.9.07	1.10.07-30.9.08	1.10.08-30.9.08
			Skupaj v EUR		
8.	Prestavitev lokalne ceste Poljane – Trebelno - preboj Radna vas	Občina Mokronog - Trebelno	161.904	142.496	304.399
9.	Dom starejših občanov Žužemberk	Občina Žužemberk	286.691	661.031	947.722
10.	Sanacija in gradnja vodovodne infrastrukture	Občina Mirna peč	237.635	209.149	665.733
11.	IPC Trebnje	Občina Trebnje	576.533	339.238	915.771
12.	TRIS Kanižarica	Občina Črnomelj	276.005	646.809	922.814
13.	Prenova objekta kulturne dediščine v mestnem jedru Črnomlja za kulturne in javne namene	Občina Črnomelj	192.649	259.578	711.539
14.	Izgradnja večnamenskega kulturnega centra Semič z ureditvijo dostopa	Občina Semič	1.310.713	674.053	2.057.548
15.	Trajnostna oskrba prebivalstva s pitno vodo in varovanje vodnih virov Bele krajine	Občina Črnomelj	212.490	212.490	424.980
16.	Trajnostna oskrba prebivalstva s pitno vodo in varovanje vodnih virov Bele krajine	Občina Metlika	77.143	252.402	621.987
17.	Poslovna cona Pri Pildu	Občina Metlika	219.079	219.485	438.564
18.	Dom starejših občanov Loški Potok	Občina Loški Potok	858.333	187.691	1.046.023

REPUBLIKA SLOVENIJA
Služba Vlade Republike Slovenije
za lokalno samoupravo in regionalno politiko
Kotnikova 28, 1000 Ljubljana

»Naložba v vašo prihodnost«
Projekt delno financira Evropska unija.
Evropski sklad za regionalni razvoj

Zap. št.	Naziv operacije	Nosilec operacije	Višina načrtovanih zahtevkov za izplačilo posredovanih na SVLR (v EUR, brez centov)		
			1.1.07-30.9.07	1.10.07-30.9.08	1.10.08-30.9.08
19.	Nakup objektov za zagotovitev prostorov za gospodarske dejavnosti v poslovnih conah v Kočevju	Občina Kočevje	464.147	572.514	1.036.661
20.	Dozidava in rekonstrukcija objekta Marof za Rokodelski center Slovenije	Občina Ribnica		136.517	263.924
21.	OC Breg - III. faza	Občina Ribnica		163.821	316.709
22.	Ureditev trga v Sodražici	Občina Sodražica	99.923	140.000	360.089
23.	Rekonstrukcija lokalne ceste LC 305 010 Papeži - Belica - Žurje	Občina Osilnica		199.131	387.309
24.	Svet Kolpe	Občina Kostel	176.664	180.751	357.415
25.	Izdelava projektov in odkup zemljišč za IC RIKO	Občina Ribnica		151.307	292.517
26.	Projektna dokumentacija in izgradnja Lik Kočevje	Občina Kočevje	84.495	239.229	1.216.780
27.	REZERVNI PROJEKT: Izdelava PGD, PZI in PZR komunalnega opremljanja za GTC Škocjan ter realizacija omenjenih projektov	Občina Škocjan	70.000	364.000	434.000
28.	REZERVNI PROJEKT: Čistilna naprava Mokronog - I. faza	Občina Mokronog - Trebelno	136.558	147.061	423.619
29.	REZERVNI PROJEKT: Adaptacija in dozidava prostorov za zdravstveno varstvo	Javni zavod Zdravstveni dom Trebnje	162.410	151.602	387.622

»Povelje razpis za prednostno usmeritev« Regionalni razvojni program, v okviru OP krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete »Razvoj regije Razpisna dokumentacija

Priloga 5: Upravičeni stroški.

Do sofinanciranja so upravičeni naslednji stroški v okviru investicijskih operacij:

- stroški nakupa zemljišč (do 10 % celotnih upravičenih stroškov operacije),
- stroški nakupa objektov,
- stroški storitev izdelave investicijske dokumentacije (razen dokumenta identifikacije investicijskega projekta),
- stroški storitev izdelave in revizije projektne dokumentacije,
- stroški izvedbe gradenj (novogradnje, adaptacije, rekonstrukcije), rušitev, priprav za gradnjo in stroški izvedbe gradbenih, obrtniških in instalacijskih del,
- stroški zunanjega urejanja objektov,
- stroški storitev strokovnega nadzora gradnje,
- stroški nakupa, dobave in montaže opreme,
- stroški storitev informiranja in obveščanja javnosti o operaciji,
- drugi stroški v skladu z razpisno dokumentacijo.

Do sofinanciranja so upravičeni naslednji stroški v okviru neinvesticijskih operacij:

- stroški storitev vzpostavitve katastrof javne infrastrukture,
- stroški storitev vodenja operacije,
- stroški storitev informiranja in obveščanja javnosti o operaciji,
- drugi stroški v skladu z razpisno dokumentacijo.

Stroški so upravičeni, če so operacije izvedene v skladu z določili zakona, ki ureja javno naročanje in drugo veljavno zakonodajo ter navodili organa upravljanja. Stroški morajo biti ustrezno izkazani z verodostojnimi knjigovodskimi listinami. Zahtevku za plačilo je potrebno predložiti dokazila o plačilu nastalih stroškov.

Upravičeni stroški se presojujejo v skladu z Navodili o upravičenih stroških. Stroški so upravičeni do sofinanciranja, če nastanejo po 1.1.2007.

Priloga 6: Prijavni obrazec.

REPUBLIKA SLOVENIJA
Služba Vlade Republike Slovenije
za lokalno samoupravo in regionalno politiko
Kotnikova 28, 1000 Ljubljana

»Naložba v vašo prihodnost«
Projekt delno financira Evropska unija.
Evropski sklad za regionalni razvoj

Obrazec št. 2: Prijavni obrazec

Naziv prijavitelja: **OBČINA SEMIČ**

Status prijavitelja:

- ☒ samoupravna lokalna skupnost
☐ subjekt spodbujanja razvoja na regionalni ravni
☐ javni zavod, katerega ustanovitelj je samoupravna lokalna skupnost, in sicer občina/e _____

Na prvi javni razpis za prednostno usmeritev »Regionalni razvojni programi«, v okviru OP krepite regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete »Razvoj regij«, prijavljamo naslednjo operacijo:

Naziv operacije: **IZGRADNJA VEČNAMENSKEGA KULTURNEGA CENTRA SEMIČ Z UREDITVIJO DOSTOPA**

- ☒ ki je samostojna operacija prijavitelja
☐ ki je operacija skupine upravičencev, katere nosilec je prijavitelj (v tem primeru je potrebno temu obrazcu priložiti dogovor skupine upravičencev o nosilcu operacije in medsebojnih razmerjih)

Operacijo prijavljamo v okviru naslednje vsebine:

☐ Ekonomska in izobraževalna infrastruktura	☐ Razvoj urbanih naselij
☒ Prometna infrastruktura	☒ Javna infrastruktura v območjih Natura 2000
☐ Okoljska infrastruktura	☐ Socialna infrastruktura

Značaj operacije: ☒ investicijski ☐ neinvesticijski

Skupna vrednost celotne operacije: **3.335.565,00 EUR**

Faza, ki se prijavlja na ta javni razpis: **3.335.565,00 EUR**

Vrednost operacije, prijavljene na ta javni razpis (z DDV): **3.335.565,00**

Predviden znesek upravičenih stroškov operacije: **2.666.414,00 EUR**

Predvideni neto prihodki na operaciji v ekonomski dobi operacije: **882.000 EUR, diskontiran seštevek pa 425.320 EUR**

Predviden delež sofinanciranja po tem javnem razpisu: **77 %**

Predviden znesek sofinanciranja operacije po tem javnem razpisu: 2.057.548,00

Začetek operacije (mesec, leto): **SEPTEMBER 2006**

Predviden zaključek operacije (mesec in leto): **FEBRUAR 2009**

REPUBLIKA SLOVENIJA
Služba Vlade Republike Slovenije
za lokalno samoupravo in regionalno politiko
Kotnikova 28, 1000 Ljubljana

»Naložba v vašo prihodnost«
Projekt delno financira Evropska unija.
Evropski sklad za regionalni razvoj

Finančna konstrukcija operacije po letih in virih financiranja, v EUR (brez centov):

Vir financiranja	Postavka	Realizirano do l. 2007	Plan 2007	Plan 2008	Plan 2009	Plan 2010	Skupaj
Republika Slovenija							
SVLR	9187	0	1.310.713	674.053	72.782	0	2.057.548
Samoupravna lokalna skupnost							
OBČINA SEMIČ	4240	4.206	636.860	400.000	236.951	0	1.278.017
Skupaj javni nacionalni viri		4.206	1.947.573	1.074.053	309.733	0	3.335.565
Drugi viri							
Skupaj ostali viri							
Skupaj viri		4.206	1.947.573	1.074.053	309.733	0	3.335.565

Predhodno izvedene aktivnosti v okviru operacije:

☒ v okviru operacije so že bile izvedene naslednje aktivnosti: IZDELANA PROJEKTNA IN INVESTICIJSKA DOKUMENTACIJA, PRIDOBLENO GRADBENO DOVOLJENJE

☐ v okviru operacije še ni bilo izvedenih nobenih aktivnosti razen tistih, ki so bile pogoj za prijavo na ta javni razpis

Predhodno sofinanciranje operacije iz državnega proračuna:

☐ DA, v višini _____, s strani (vir financiranja): _____, po javnem razpisu (naziv javnega razpisa): _____

☒ NE, ta operacije še ni bila sofinancirana iz državnega proračuna

Datum: 22.06.2007

Podpis odgovorne osebe prijavitelja:

Prvi javni razpis za prednostno usmeritev »Regionalni razvojni programik, v okviru OP krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete »Razvoj regij«, Razpisna dokumentacija

20/35

Priloga 7: Dejavnosti javnega zavoda KC Semič

1. Dejavnosti na področju kulture

S področja kulture so bile v letu 2009 izpeljane naslednje prireditve v organizaciji Kulturnega društva Orel in KUD Jože Mihelčič s tehnološko podporo KC Semič:

- *proslave ob državnih praznikih* (8. februar – slovenski kulturni praznik, 27. april – dan upora proti okupatorju, 25. junij – dan državnosti, 31. oktober – dan reformacije),
- *Krakarjevi dnevi v februarju* (odprtje fotografske razstave, literarni večer Likovnega kluba Metlika, koncert pevskih zborov, literarni večer z mladinsko pisateljico Majdo Koren, predstavitev knjige Rozike Mohar),
- *prireditve ob občinskem prazniku v oktobru*,
- *proslava ob materinskem dnevu*,
- *predstavitev pesniške zbirke Jožice Kapele*.

Razstave:

- razstava Zavoda za varstvo kulturne dediščine Novo mesto (arhitekturne znamenitosti in najdbe na področju Dolenjske in Bele krajine),
- likovna razstava Marjana Smrtnika,
- likovna razstava akademskega slikarja Zlatka Praha,
- razstave ob občinskih prireditvah.

Tržna dejavnost s področja kulture:

- Stevardese padajo z neba (teater Otočec),
- Kava in cigaret (ZIK Črnomelj),
- Pridi gola na večerjo (kulturno društvo Janez Jelen),
- Vsi moji moški (Ana Marija Mitić),
- Šah mat (ZIK Črnomelj),
- Krivica boli (kulturno društvo Preloka),
- 5žensk.com (Špas teater),
- Maček Muri (družinsko gledališče Kolenc),
- Ženske&moški.com (Špas teater), ...

2. Dejavnosti s področja športa

Na področju športa je KC Semič sodeloval pri poletni športni ligi, katere organizator je bilo športno društvo Partizan in sicer pri organiziranju in pomoči kulturnih programov. Izveden je bil koncert domačih mladih izvajalcev in s sodelovanjem društva Podeželske mladine (vaške igre).

3. Dejavnosti s področja mladine

Osnovni šoli in vrtcu so nudili podporo pri izvedbi:

- prireditve za otroke v izvedbi 5. razreda osnovne šole,
- letnega koncerta glasbene šole,
- koncerta za osnovno šolo v izvedbi glasbene mladine Slovenije,
- dobrodelne prireditve za šolo v naravi, ...

Koncerti:

V letu 2010 je bilo v KC izvedenih tudi več koncertov, in sicer koncert Zlatka Dobriča, koncert skupine Tera Folk, nastop Magnifica, koncert ansambla Azaela, koncert glasbene šole Črnomelj in državno tekmovanje tamburašev in violinistov.

Seminarji:

- predavanje o drogi,
- predavanje o cestno prometnih predpisih,
- predavanje kmetijsko gozdarskega zavoda,
- predavanje društva vinogradnikov in mnogi drugi.

4. Dejavnosti na področju turizma

Dejavnosti TIC-a Semič:

- ažurno zbiranje novih podatkov za potrebe TIC-a,
- informiranje obiskovalcev in klicateljev o turistični ponudbi in zanimivostih ter odgovarjanje na povpraševanje,
- objava prireditev na več spletnih straneh,
- raznos promocijskega materiala na večje turistične točke v Beli krajini,
- terensko delo,
- sestava programa ogledov znamenitosti tega območja, organizacija izletov,
- sprejem obiskovalcev, sodelovanje z lokalnimi turističnimi vodniki Bele krajine,
- prodaja in promocija izdelkov domače obrti, knjig, ...

Vir: Kulturni center Semič, Poslovno poročilo Javnega zavoda Kulturni center Semič za leto 2010, str. 11-15.

Priloga 8: Vrsta stroškov in deleži teh stroškov v celotni vrednosti projekta, v stalnih in tekočih cenah

Tabela 3: Vrsta stroškov in deleži teh stroškov v celotni vrednosti projekta, v stalnih in tekočih cenah

Vrsta stroškov	Stalne cene⁴ (v evrih)	Delež (v %)	Tekoče cene⁵ (v evrih)	Delež (v %)
1. Investicijska dokumentacija	2.600	0,08	2.600	0,08
2. Projektna dokumentacija in obveščanje javnosti	81.622	2,47	81.622	2,45
3. Nakup zemljišča + 2 % davka	87.056	2,63	87.056	2,61
4. Gradbeno-obrtniška dela	878.220	26,56	878.220	26,33
5. Elektroinštalacije	202.360	6,12	206.812	6,20
6. Strojne inštalacije	328.870	9,95	330.590	9,91
7. Odrska tehnika	250.400	7,57	255.909	7,67
8. Rušitvena dela	26.800	0,81	27.390	0,82
9. Zunanja ureditev	247.930	7,50	253.384	7,60
10. Ostala notranja oprema	266.205	8,05	272.062	8,16
11. Rekonstrukcija dostopne ceste	359.763	10,88	359.763	10,79
12. Nadzor, vodenje (1,5%)	38.386	1,16	38.739	1,16
Skupaj	2.770.212	83,77	2.794.147	83,77
DDV (na točko 3 ni DDV)	536.631	16,23	541.418	16,23
SKUPAJ	3.306.843	100,00	3.335.565	100,00

Vir: Občina Semič, Investicijska operacija: KC Semič, 2009, tabela 9.

Priloga 9: Financiranje izgradnje KC Semič po posameznih letih

Tabela 4: Financiranje po posameznih letih, KC Semič

Leto	Viri financiranja	Vrednost (v evrih)
2006	Občina Semič – projektna dokumentacija	4.206
2007	Občina Semič – projektna dokumentacija	93.740
	Občina Semič – investicijska dokumentacija	3.120
	SVLR – Izvedbeni del RRP – gradnja	1.310.713
	Občina Semič – gradnja	540.000
2008	SVLR – Izvedbeni del RRP – gradnja	674.053
	Občina Semič – gradnja	400.000
2009	SVLR – Izvedbeni del RRP – gradnja	72.782
	Občina Semič – gradnja	236.951
SKUPAJ		3.335.565

Vir: Kulturni center Semič, Sporočilo za javnost o investicijskem projektu KC Semič, 2009, tabela 3.

⁴ Iz podatkov v stalnih cenah so izločeni vplivi inflacije. Pri tem so vrednosti vsakega obdobja izražene v cenah izbranega baznega leta.

⁵ Pri podatkih v tekočih cenah so vrednosti vsakega obdobja izražene v cenah tega obdobja.

Priloga 10: Ekonomska upravičenost projekta KC Semič

Neto sedanjo vrednost opredelimo kot razliko med diskontiranim tokom vseh prilivov in diskontiranim tokom vseh odlivov neke naložbe ali kot vsoto diskontiranih neto prilivov naložbe. Projekt je ekonomsko upravičen, če je neto sedanja vrednost pozitivna. Interna stopnja donosa je tista diskontna stopnja, pri kateri je neto sedanja vrednost projekta enaka nič. V primeru, da je interna stopnja donosa višja od diskontne stopnje, predlagan projekt sprejmemo.

Na tem mestu je potrebno opredeliti tudi neto odlive in neto prilive iz poslovanja. In sicer:

1. **Neto prilivi** iz poslovanja vsebujejo prihodek iz poslovanja:

- Kot prihodek je upoštevano, da bo imel večnamenski kulturni center enkrat na mesec seminar, poslovno srečanje ali predavanje, na katerem se bo zbralo v povprečju 100 ljudi (dvorana jih sprejme 300 + 30 možnih dodatnih sedežev), ki bodo odšteli v povprečju preko cene seminarja ali drugačnih kotizacij 30 EUR na osebo, ter, da se bo enkrat na mesec v večnamenskem kulturnem centru odvijala kulturna prireditev, kjer bo v povprečju 100 gledalcev plačalo po 5 EUR vstopnine.

2. **Neto odlivi** iz poslovanja pa vsebujejo materialne stroške, stroške dela in stroške vzdrževanja:

- Materialni stroški za kurjavo so ocenjeni na 6.000 EUR letno, stroški elektrike na 250 EUR mesečno, komunalne storitve na 100 EUR mesec in ostali stroški na 100 EUR na mesec.
- Strošek dela zaposlenih je ocenjen na 29.000 EUR letno.
- Strošek vzdrževanja je ocenjen na 16.534 EUR letno in se bo začel pojavljati šele po 10 letih obratovanja kulturnega centra.

Popravki zaradi eksternalij

V izračunu neto sedanje vrednosti so upoštevani stroški in koristi, ki izhajajo iz vplivov na okolje, razvoj turizma, prihranek pri najemnini za knjižnico, boljši pogoji za kulturno in poslovno ustvarjanje in s tem večji prihodek ipd. Praviloma je te zunanje koristi in stroške težko ovrednotiti, četudi jih je mogoče določiti.

Kot splošno pravilo velja, da je treba vse družbene koristi in stroške, ki se prelivajo od projekta k ostalim subjektom brez nadomestila, v Analizi stroškov in koristi⁶ upoštevati kot dodatek k njegovim finančnim stroškom. Zunanjim vplivom je treba določiti denarne vrednosti, če je to le mogoče. Če ni, jih je treba opisati z nedenarnimi pokazatelji.

V konkretnem primeru je določitev eksternih koristi in stroškov za obravnavano investicijo težavna, saj je zelo malo oprijemljivih podatkov, na podlagi katerih bi lahko verodostojno ocenili eksternalije. Možno pa je do neke mere oceniti eksterne koristi in stroške, ki jih bodo imeli upravljavci z upravljanjem. Tako so te ocenjene na podlagi naslednjih predpostavk:

- Eksterni stroški večnamenskega kulturnega centra so povečan promet in onesnaženje zaradi nekoliko večjega števila obiskovalcev. Ocena je, da bodo ti stroški znašali 5% od eksternih koristi.
- Glede eksternih koristi večnamenskega kulturnega centra so le ti povezani s prihrankom pri plačilu najemnine za kulturna društva in za knjižnico.

⁶ angl. *Cost and Benefit Analysis (CBA)*

- Pri analizi eksternalij upoštevamo koristi, ki jih ima družba od večnamenskega kulturnega centra, in sicer turistični razvoj kraja in boljši pogoji za gospodarski razvoj, posredno preko boljših pogojev za izobraževanje – knjižnica in poslovnih srečanj ter predstavitev. Dodano vrednost ocenjujemo kot eksterno korist v letni višini 5% vrednosti investicije.

Diskontiranje

V analizi je upoštevana 7 % diskontna stopnja. Splošna diskontna stopnja (7 %) je določena v Uredbi o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ (Ur.l. RS, št. 60/2006, 54/2010), ki v 8. členu pravi: »Splošna diskontna stopnja je 7 odstotkov. Minister, pristojen za finance, lahko določi drugo splošno diskontno stopnjo ali družbeno diskontno stopnjo na podlagi spremenjenih gospodarskih razmer, ki se objavi v Proračunskem memorandumu Republike Slovenije.«

Tabela 5: Ekonomska upravičenost projekta KC Semič

Postavka	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
1. Neto prilivi iz poslovanja	0	0	42.000	42.000	42.000	42.000	42.000	
2. Skupne koristi eksternalij			347.868	347.868	347.868	347.868	347.868	
Skupne koristi od investicije	0	0	389.868	389.868	389.868	389.868	389.868	
3. Neto odlivi iz poslovanja	0	0	40.400	40.400	40.400	40.400	40.400	
4. Zunanji eksterni stroški			17.393	17.393	17.393	17.393	17.393	
5. Investicijski stroški*	1.165.965	895.044	258.111					
Skupaj stroški iz investicije	1.165.965	895.044	315.904	57.793	57.793	57.793	57.793	
Neto denarni tok	-1.165.965	-895.044	73.964	332.075	332.075	332.075	332.075	
diskontni faktor	1,0000	0,9346	0,8734	0,8163	0,7629	0,7130	0,6663	
diskontiran neto denarni tok	-1.165.965	-836.490	64.603	271.072	253.338	236.765	221.275	
Postavka	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1. Neto prilivi iz poslovanja	42.000	42.000	42.000	42.000	42.000	42.000	42.000	42.000
2. Skupne koristi eksternalij:	347.868	347.868	347.868	347.868	347.868	347.868	347.868	347.868
Skupne koristi od investicije	389.868	389.868	389.868	389.868	389.868	389.868	389.868	389.868
3. Neto odlivi iz poslovanja	40.400	40.400	40.400	40.400	40.400	56.934	56.934	56.934
4. Zunanji eksterni stroški	17.393	17.393	17.393	17.393	17.393	17.393	17.393	17.393
5. Investicijski stroški								
Skupaj stroški iz investicije	57.793	57.793	57.793	57.793	57.793	74.328	74.328	74.328
Neto denarni tok	332.075	332.075	332.075	332.075	332.075	315.540	315.540	315.540
diskontni faktor	0,6227	0,5820	0,5439	0,5083	0,4751	0,4440	0,4150	0,3878
diskontiran neto denarni tok	206.799	193.270	180.627	168.810	157.766	140.104	130.938	122.372
Postavka	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
1. Neto prilivi iz poslovanja	42.000	42.000	42.000	42.000	42.000	42.000	42.000	42.000
2. Skupne koristi eksternalij:	347.868	347.868	347.868	347.868	347.868	347.868	347.868	347.868
Skupne koristi od investicije	389.868	389.868	389.868	389.868	389.868	389.868	389.868	389.868
3. Neto odlivi iz poslovanja	56.934	56.934	56.934	56.934	56.934	56.934	56.934	56.934
4. Zunanji eksterni stroški	17.393	17.393	17.393	17.393	17.393	17.393	17.393	17.393
5. Investicijski stroški								
Skupaj stroški iz investicije	74.328	74.328	74.328	74.328	74.328	74.328	74.328	74.328
Neto denarni tok	315.540	315.540	315.540	315.540	315.540	315.540	315.540	315.540
diskontni faktor	0,3624	0,3387	0,3166	0,2959	0,2765	0,2584	0,2415	0,2257
diskontiran neto denarni tok	114.366	106.884	99.892	93.357	87.250	81.542	76.207	71.222

*V diplomski nalogi navajam, da skupni stroški investicije znašajo 3,35 milijona evrov. V tej ekonomski analizi pa so kot investicijski stroški upoštevani samo upravičeni stroški investicije v stalnih cenah (javna infrastruktura v območjih Natura 2000, brez prometne infrastrukture⁷), ki znašajo 2,32 milijona evrov (takšen izračun je bil narejen na zahtevo SVLR).

<u>Interna stopnja donosa:</u>	<u>12,48 %</u>
<u>Neto sedanja vrednost:</u>	<u>1.134.908 EUR</u>
<u>Relativno razmerje med koristmi in stroški (B/C):</u>	<u>1,4034</u>

Vir: Občina Semič, Investicijska operacija: KC Semič, 2009, tabela 18.

⁷ Skupni upravičeni stroški projekta v stalnih cenah znašajo 2.642.479 evrov, od tega stroški prometne infrastrukture znašajo 323.359 evrov. Razlika med temi dvema zneski so upravičeni stroški KC Semič v višini 2.319.120 evrov (to so investicijski stroški projekta).